درعاده غلطه ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառացիներու համար տարեկան	140	Ղրշ
» » » » վեցամսեայ	70	»
» » » » եռամսեայ	40	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան	40	Ֆրանկ
» » » » վեցամսեայ	20	»

Գրամի փոխարէն փոստի գալ կ'ընդունուի, դրուշի գալը 100 դրուշի հաշուով:

Յետադարձ բոլոր տարբերութիւնները ծախքերուն կը վերաբերին:

Մանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

ԲԱՂԵԾԻ ՎԻՃԱԿԸ

ԲԱՂԵՇ, 27/9 յունուար 1901

Արեւելքի 4516 և 4519 թիւերուն մէջ կարդացինք Բաղէշէն գրուած նամակ մը, որով պրն. Նարգիս—մեր թղթակիցը—տեղւոյս անտեսական, կրթական, առաջնորդարանական և վանական գործոց վիճակացոյց պատկերը յօրինած էր: Այդ գրութիւնը մեծագոյն մասամբ սխալ յօրինուածք մը ըլլալուն, այդ դրութեամբ՝ մօտ 4 տարիէ ի վեր հանրութեան անկեղծ գործունքը վայելող Խնդրակատարի որքանցն ու իր տընօրէնը յանիրաւի, անիրաւօրէն քննադատուած ու զրպարտուած ըլլալուն, պէտք կը զգանք պարզել իրողութիւնը, անկախ անկաշկանդ, դատաստանը թողլով Արեւելքի ազնիւ ընթերցողաց:

Առաջնորդապատկան.— Նարգիսի գրութեան այս մասէն կը սկսի անճշտութեանց շարքը:—Ճշմարտութեան տարամերժօրէն հակառակ յայտարարութիւն մը ունի թէ «գովելի նախանձայուզութեամբ և կանոնաւորապէս ամէն շաբաթ ի նիստ գումարուած են կրօն., Քաղ., Խառն և Ուսումն. ժողովները, ընդ նախագահութեամբ Գեր. Առաջնորդ հօր»: Անկե՛ղծ ըլլանք: Իրողութիւնը սա՛ է որ, բացի կրօն. ժողովէ, յոյժ հազուադէպ ու բացառիկ պարագայից մէջ միւս ժողովները իրենց օրինական մեծամասնութիւնը գտած ու նիստերու մասնակցած են: Գովելի է սակայն Քաղ. ժողովոյ առնապատ էֆ.ին ջանքերը, զոր խնայած չէ՛ արդարեւ, առօրեայ գործոց կարգադրութեանց մասին աշակցելով Առաջնորդ հօր:

Բաղէշի ազգայինները չեն կրնար ուրանալ թէ վիճակային ամէն խնդիրներու կարգադրութիւնը ծանրացած է լոկ առաջնորդին վրայ, որ անշահախնդրութեանը և գովելի հեռատեսութեանը պատճառու արժանացած է հանրային ու պաշտօնական գոհութեան ու դրուատանաց: Այս կէտը հաստատած է նաև Նարգիս իր գրութեամբը, ուր անցողաբար մատնիչ ըլլած էր միայն Առաջնորդ հօր Բաղէշէն հեռանալու տրամադրութիւնը, առանց պարագան ալէտք եղածին պէտ քննուելու:

Մենք մատերնիս կը դնենք անվախ վէրքին վրայ, հոգ չընելով թէ այդ ընթացքով պաշտպանած չենք ըլլար Բաղէշցին և շոյած չենք ըլլար ջղերու աբկար կողմերը: Անաչառօրէն, և ա՛ն պարագային, յորում Հայր Զիլինկիրեանը կը պատրաստուի օգտուիլ կեդր. վարչութեան իրեն շնորհած արձակուրդէն և հեռանալ անվերադարձ, պիտի խօսինք ճշմարտութիւնը, իրականութեան մեր թեկադրած դէպքերուն արձագանգը ըլլալով:

Բաղէշցին չէ, ո՛ր տեղի ժողովուրդն ալ ըլլայ, բնականաբար պիտի սիրէ ու յարգէ իր ա՛յն պաշտօնեան, եկեղեցական թէ աշխարհական, որ բոլորանուէր ջանքով և խղճմտօրէն անտրտունջ աշխատի՝ ի կատար ածելու իրեն յանձնուած գործը և առանց նիւթական ակնկալութեան, լոկ պարտականութեան դիտակցութենէն մղուած, միայնակ, արդիւնաւոր լուծմանը հետապնդի վիճակային գործոց:

Բաղէշի արդի Առաջնորդը այդ պաշտօնեաներէն է: Բնական չէ ուրեմն որ Ն. Գերապատուութիւնը կատարեալ համակրանքը վայելէ մեր ժողովուրդին, Բաղէշցիներուն, որ 4 տարիէ ի վեր ամէն օր կը տեսնեն այդ խեղճ եկեղեցականին չարաշար ու ծայրայեղ յոգնութիւնները, վիճակային գանազան գործերու կարգադրութեանը պատճառու: Այո՛, Բաղէշցիներուն, կ'ընենք, որ իցէ՛ թէ արժանիքի գնահատման պղատոնական ունակութեանը հետ մչակէին քիչ մը գործնական վարձատրութեան ոգին:

«Պաշտօնեան իւր վարձքին արժանի է»: Այս ճշմարտութիւնը շատ քիչերուն ծանօթ է Բաղէշի մէջ, ուր ժողովուրդը սիրով կը ծափահարէ ամէն բան, ամէն յաջողութիւն, որ ուրիշի մը կողմէ ձեռք բերուած է, բա՛ւ է որ անոնք նիւթական զոհողութիւն մը չեն արժան իրեն: Հազուադէպ բացառութիւններ յարգելի են անշուշտ: Անկախօրէն յայտնուած այս իրողութեանց վրայ աւելցուցէ՛ք նաեւ Բաղէշցիներուն, մանաւանդ գլխաւոր ազգայնոյ անձնական գործոց պատասխանատու Առաջնորդին գործնականօրէն աշակցելու անկարելիութիւնը. գուցէ կ'ըլլաք, Նարգիս. պատճառները, զորս ձեր հրաշափառ անկողմնակալ ոգւոյն իսկ ուղղած չէիք երեւան հանել:

Քաղաքակրթեալ ո՞ր ազգի մէջ տեսնուած է պահանջել ուրիշի մը, աշխատիլ միայնակ, ենթարկուիլ զրկանքի: Անիրաւութիւն չէ՞: Նարգիս կրնա՞յ ցուցնել մեզ իր այցելած բազմաթիւ քաղաքներուն Առաջնորդներէն կամ Տեղապահներէն մէկը, որ Զիլինկիրեանի նման ժողովականներէ լքուած և նիւթական աննախանձելի կացութեան մը մատնուած ըլլայ: Մեղադրելի՞ է ուրեմն Եղիշէ վարդապետը, որ արդի պայմաններուն մէջ այլուս ինքզինքը անկարող կրգալ շարունակելու հովուական պաշտօնը:

Եթէ իրմամբ յօդուածագրին նպատակը՝ Առաջնորդ հօր ի մօտոյ մեկնելու հաւանականութենէն օգտուելով՝ կարգ մը անձերու համարմանը արժանանալը եղած չըլլար, խորհուրդ պիտի տայինք իրեն, որ իր սահմանին մէջ լրջօրէն աշխատէր, ըստ կարելւոյն զգաստանալու հանրութեան թէ Զիլինկիրեանի մեկնումը ամենածանր հարուածը պիտի տար տեղական գործերու, որոնց գլխավորը, կարգադրիչը լոկ ինքը (Առաջնորդը) եղած է պաշտօնավարութեան առաջին օրէն:

Կրթական.—Նարգիս կը հարցնէ «Արդեօք Բաղէշին ունեցած է կրթասէր առաջնորդներ, որոնք իրապէս նպաստած ըլլան կրթական ձեռնարկներուն և իրենց մասնաւոր հոգածութեան առարկայ ըրած ըլլան դպրոցը ևն.»:—Այո՛, Բաղէշ ունեցած է հանրային կրթութեան սատարող առաջնորդներ և բանիբուն ու կարող ուսուցիչներ, որպիսիք են յաւէտ ողբացեալն Տուտուխեան, մեր պաշտօնակիցը, և Գ. Անդրէասեան, որոնց սաները այսօր հրապարակին վրայ և այլուր պատուաւոր դիրք մը կը գրաւեն, շնորհիւ իրենց ստացած կրթութեանը: Բայց կեղծած կ'ըլլանք Նարգիս, եթէ ըսենք որ Բաղէշցիք միշտ սիրով տուած են իրենց դրամը կրթական գործին: Շոյեցէ՛ք որչափ կ'ուզէք: Եթէ Բաղէշցիք իրապէս կրթասէր են, ինչո՞ւ տակաւին անվճար թողուցած են իրենց սիրելի ու վախճանեալ ուսուցչին—Տուտուխեանի—մէկ քանի ամսթոշակները: Բաղէշցիք եթէ կրթական գործին հետամուտ էին, ինչո՞ւ ուրիշ տեղերէ չէին հայթայթեր կարող ուսուցիչներ, որոնք անտարակոյս սիրով պիտի ընդունէին եղած հրաւէրը, եթէ սակայն թոշակները գոհացուցիչ ըլլային: Եւ դեռ կ'ուզէ՞ք: Երեք տարիէ ի վեր Հայր Զիլինկիրեան ոգի ի բռին կ'աշխատէր ի կատար ածելու վարժարանաց միացման գործը: Ի՞նչո՞ւ չէր յաջողեր: Դուք չէք գիտեր Նարգիս, ըստ որում մեր մուտքը ի Բաղէշ դեռ 4 ու կէս ամսուան անցեալ մը ունի:—Չէք յաջողեր. այն գերագոյն պատճառաւ որ կը պակսէր ջիղը—դրամը—զոր հայթայթելու համար ոչ մէկ ջանք խնայուեցաւ: Ու այս օրուան կեդր. վարժարանը, որուն գոյութիւնը ու յաջողութիւնը տարակուսելով հանդերձ՝ ի խորոց սրտէ զարգացմանը անհատապէս աշխատող ու փափաքող մը եղած ենք, արդիւնքը չէ՞ Ն. Գերապատուութեան կամքին, որով հարթեց նիւթական խոչընդոտները, կարօտելոց դրամներէն 50–60 ոսկի յատկացնելով Բաղէշի կրթական գործին, հակառակ հաւանութեան Ս. Պատրիարք Հօր: Այդ գումարը սպառեցաւ գրեթէ: Ի՞նչ պիտի ընէք Նարգիս, ինչ պիտի ընէ ասկէ ետքը Ուսումն. Խորհուրդը, որ եկեղեցիներէն և աշակերտներու թոշակներէն դեռ հաւիւ 20–25 ոսկի գանձած է: Բաղէշցիք ինչո՞ւ ցոյց չեն տար իրենց կրթասիրական ոգին ու չե՞ն օգներ Ուսումն. Խորհուրդին:

Գ. Ս. ՄԱՐԳԱՐԵՏՈՒՆԻ

ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐՈՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Ձեր պատուական թերթին մէջ երեւցած նամակով մը պիկիր, աղջիկ և մանքpur բառերուն նկատմամբ կարծիքս կը հարցուէր, հարցասէր պարոնին իմ մասիս ցոյց տուած գնահատութեան համար շնորհակալութիւն յայտնելով կը փութամ պատասխանել.

ՊԻՔԻՐ

Պարսկերէն պարիր բառին թուրքացածն է. նոյն լեզուի մէջ պարիր (*) կ'ըսուի բեռ կրող կենդանիներու, ինչպէս են ձի, ջորի, ուղտ, էշ. թուրքերէնի մէջ ունեցած առումը յայտնի է: Թուրքերէն կամ թուրքացած բառերու յատուկ արտասանութեան օրէնքով հինգը կարտասանուի է թուրքացած (չէրեք) չէրեհ կամ չէ՛ռեհ, բիսքեիր ևն բառերուն պէս, որոնց պարսկական հնչումն է չարեհ և բիսպաիր: Գալով rh տառին, Անաստասիոսի թուրք գիտնականը rh տառը արտասանութեան մէջ զանց կ'ը՛է, մանաւանդ եթէ անձայնանիշ ըլլայ ան, օրինակի համար, վիրտի՞ն մի ըսելու տէղ վի՛տի՞ն մի կ'ըսէ, կորսուած անձայնանիշ rեէն անմիջապէս առաջ գտնուած ձայնաւորն ալ քիչ մը երկարելով. այսպէս են նաև նե՞ վա՛, եազ՚նե՞ մու, փոխանակ ըսելու «նէ՞ վար», «եազրեօ՞ մու», կ'ըսեն նաեւ կելիյօմ, կեսիյօն մու, «կէլիյօրում», «կիսի՞յօրմուսուն»: Ձիրդ անունց պէս պարկիրԱնատոլուի բարբառով եղած է պէ՛կիր կամ պեկիր եեռվ: Բ՝ առաջին կրօսալիը՝ համհատական լեզուաբանութեան մէջ ընդունուած իրողութիւն մըն է արդէն:

Ս. Ղ. Զ.

Այս բառին նկատմամբ առիթ ունեցած ենք կարծիքնիս խմանալու քաջահմուտ բանասէր Վեր. Հ. Գարրիել Վ. Մէնէվիշեանի, որուն՝ լեզուաբանական խնդիրներու մէջ ունեցած ձեռնհասութիւնը անուրանալի է: Հ. Մէնէվիշեան ընդունելով այս մասին մեր կարծիքը, մատնանշասական տեսութեամբ ալ ցոյցը հաստատած է: Ահաւասիկ մեր կարծիքը.

Աղջիկը կազմուած է աղիճ. աղիճ կ'ըսուի, ինչպէս ծանօթ է արդէն, դէշ և անպատիւ աղջիկն. իկը ազնուացուցիչ մասնիկի դեր ունի սորը մէջ և պատաւորը անպատիւն զանազանելու կը ծառայէ: Նուազական մասնիկները նուազութեան և փոքրութեան իմաստ մը տալէ զատ՝ այլ և այլ նշանակութիւններով ալ գործածուած են Հայ մատենագրութեան մէջ և մինչեւ հիմա ալ կը գործածուին: Առաջիկային ասոնց մասին համամատական ուսումնասիրութիւն մը պիտի ներկայացնենք մեր պատուական ընթերցողներուն: Դառնանք մեր նպատակին, մատենագրութեան մէջ աղնկորդի պարզապէս պոռնկորդի իմաստով գործածուած է. Սաւուղ չարաչար կը նախատէ Յովնաթանը՝ «աղնկորդի (*) անձնամատ», կոչելով զանիկա. մեռագիրներու մէջ յաճախ տեսնուած է ջեռ՝ աղջկորդի, ինչպէս կ'ըսէ Հ. Մէնէվիշեան. գործածուած է նաեւ աղնկակին կամ աղջկակին՝ բոլոր իմաստով (Ոսկեբերանի Ադրիանդական ճառերուն մէջ, էջ 31, տպագր. Վենետիկ ըստ Հ. Մէնէվիշեանի.). Այս ոճերէն դիւրաւ կրնանք հետեւցնել թէ աղջիկ բառը բարդութեան մէջ միայն աղին իմաստով առնուած է —պարզապէս մը որ աղիճէ կազմուած ըլլալը կը հաստատէ—, իսկ առանձին վիճակի մէջ «պատուաւոր աղջիկ» նշանակութեամբ գործածուած է, ինչպէս կը հակադրի Ս. Գրոց սա հատուածէն, «Եւ ընթացաւ աղջիկն (Ռեբեկա՝ Իսահակին կինը) պատմեաց իւրոց մօր իւրոյ ըստ բանիցն այնոցիկ» (Ծնն. գլ. Իդ. հմ. 28):

ՄԱՆՔՊՈՒՐ

Ասոր Գազ. մանդիրի հետ ունեցած նմանութիւնը պարզ զուգադիպութիւն մըն է. մանքpուր ծանօթ սունկն է, որուն մէկ տեսակը կ'ուտուի, թէեւ ես բնաւ չեմ ճաշակած այդ շնորհալիէն. սունկէ խցան ալ կը շինուի ինչպէս գիտենք արդէն:

Այս մասին քանի մը աւանդութիւն գիտեմ. Ա. սունկը հակառակ իր երեւոյթին՝ խիստ թեթեւ ըլլալուն համար ճոռոմաբանին ըրած սուտ խօսքերը, սնապարծութիւնները սունկի նմանցուած են. օրինակ մը.

«Եռաւելմագ գաբաէ՛ իմ տալա պու մանքpար»

«Ընէ՝ մանքpար տրը պու քիմ տանէսի գանքpար»:

Ինչպէս որ սունկի ահագին դէզ մը հակառակ իր հսկայ երեւոյթին՝ թեթեւ կը կրէ, այնպէս ալ ճոռոմաբանին խօսքերը՝ մեծ մեծ ջղրդելուն հակառակ թեթեւ, սին բաներ են: Բ. պարզ՝ կամ քիչ բան մը պարունակող չիրի մը սունկէ խցանը երբ ամուր դրուած ըլլայ, բացուած տեղն ձայն մը կը հանէ, ասոր նմանցուած է ճոռոմաբանին պոռոտախօսութիւնը իրր մանքpար արմագ. ինչպէս նաև ռամիկ լեզուի մէջ յաճախ կը գործածուի (լեցուն չիշ մը) «թափէրը աթմագ», որ կը նշանակէ «լեցուելով զայրոյթ ցուցնել», «խիստ բարկութեամբ խօսիլ, պոռթկալ»: Մէկու մը վիրաւորիչ խօսք մը նետելու, թեթեւ կամ ծանր ակնարկութիւն մը ընելու մտքով կ'ըսեն «թաչ (**) աթմագ». պրծիլ, ազատիլ ի մատոյ՝ «գափաղը աթմագ». սնանկանալ՝ «թօխու աթմագ» ևն. «աթմագով չինուած ուրիշ խել մը ոճեր ալ կը գտնուին:

Ս. Ց. ԿՈՒՐՏԻԿԵԱՆ

(*) Բեռ. վերցնող, բեռ կրող կը նշանակէ:

(*) Թուրք. փին, բոզի զաւակ:

(**) Թաշ վիրաւորիչ կամ ծանր խօսք իմաստով առնուած:

ՆՈՐ ՔՆՆԱԴԱՏԻՆ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐԸ

ՊԱՏԵՄՆԱՆ ԲԱՑ ՆԱՄԱԿԻՑ

ՎԵՐ. Հ. ԲԱՐՍԵՂ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆԻՆ

Բ.

Ընդունինք թէ 485ին վախճանած ըլլայ Գիւտ, և ըստ Նէօլտեքէի, Պերոզի վերջին տարին եղած ըլլայ 484 485: Ուրեմն պարսիկ Վաղարշի գահակալութեան Յուսական է 485, կամ ըստ այլոց 484. Փարպեցիէն գիտենք թէ Պերոզի կենդանութեան առեն և Վաղարշի գահակալութենէն առնուազն մէկ երկու տարի առաջ Մանդակունի «էջմ ի Հայոց կաթողիկոս ճանչցուած էր» ինչպէս կ'ըսէք ձեր բերնով:

Արդ ի՞նչպէս կրնայ ըլլալ որ Գիւտի կենդանութեան (485էն առաջ) Յովհ. Մանդակունի կաթողիկոսութիւն վարած ըլլայ: Դուք ի՞նչպէս կը մեկնէք այս: Գիտեմ որ այս որոգայթէն կամ հակասութենէն ազատելու համար, մեծ ճիգեր պիտի ընէք ու ձեր սովորական ոճով ու մտացածին եղանակով բացատրութիւն մը պիտի կարկտէք սրուն մէջ այնքան ճարտար էք. բայց դուք վստակ:

Փարպեցիի աւանդութիւնը մեզ կը տանի բնական եզրակացութեան մը, այն է Գիւտի կաթողիկոսութեան terminus ad quem ընդունիլ 480 թուականը, ինչ որ արդէն հաստատած ենք մեր նախորդ յօդուածով ալ:

Գ.— Գրեթէ յանդիմանութեան պէս բան մըն ալ կ'ուղղէք, որովհետեւ Սնբէոսի ժամանակագրութեան մասին, երբեւ յետին ժամանակի գործ, Հ. Զարբհանէլեանի պարզ յայտարարութեամբ գոհացեր եմ, չնորհելով նոյն իսկ որ դուք ալ տարբեր կարծիք մը չունիք: Մինչդեռ դուք ալ ձեր կողմէն պարզ վկայութիւն մը մէջ բերելով գոհացնել կ'ուզէք մեզ թէ Բարգէն կաթողիկոս 499ին յաջորդած է Մանդակունիին:

Մարդ պարտաւոր է նախ առնել և ապա ուսուցանել, ապա թէ ոչ իր վրայ կը ճչդուի Աւետարանի պատգամը, այն է փոխանակ իր աչքին գերանը հանելու, եղբօրը աչքին լիզը հանելու ջանալ:

Իմ նախորդ յօդուածիս մէջ հարցուցած էի թէ, «ուրեմ յայտնի է որ Բարգէն կաթողիկոս 505ի ժողովը գումարած ատենը մէայն 4 5 տարիներ վարած ըլլար իր պաշտօնը և կամ անկէ անմիջապէս վերջը վախճանած ըլլար»: Ձեր պատասխանը՝ պատասխան էր: Պէտք եղած ատեն աւանդութեան կը վարիք, ուրիշ յամախ աբհամարհանօք դուրս կը նետուիք:

Դ.— Ձէջ ճանչնար եղեր քննադատ մը որ Շիրակացիի ի Յայսմաւուրս Տեառն Ս. Փրկչին մեռոյ գրութիւնը հարեւանցի կամ հիմնուտը փաստերով անհարազատ ցոյց տուած ըլլայ: կը զարմանամ չիտակը: Փոխանակ մղոնեղով հեռու գրանուող բանասէրներու և քննադատներու կարծիքները չշփոթելու, չբանայի՞ք նախ Վենետիկի վանքին կամարներուն տակ ապրող Հ. Զարբհանէլեանն — արդեօք այս անդամ ալ պիտի մերժէք անոր վկայութիւնը — Պատմ. Հայ. մատենագրութեան Ա. 445-446 էջը՝ ուր Անանիայի այդ գործը, ուրիշ գործերու հետ, Ամսանօր գրուածներ մակագրուած է: Տեղը չէ՞ կրկնելու. Աղբեւնուդ միայն դու կաս յերուսաղեմը չէք տեսներ ու Երուսաղեմի դդմ'ումը կը տեսնէք: Բայց վերջապէս քանի որ կը յամառիք և կը դիմէք Շիրակացիի այդ գործին անհարազատութեան մասին նոյն իսկ իմ փաստերս ալ լսել, պիտի գոհացնեմ ձեզ յառաջ բերելով «Բիբլիոսի Մենդեան տօնը» խորագրով մեր կրօնապատմական յօդուածին մէջէն (Արեւելք, 1900, յունուար 8/20) սա հետեւեալ տողերը ուր խօսած եմ նաեւ Շարադրութիւն Հայրապետաց Հայոց ձեռագրին մասին:

«Փութանք ըսելու որ եթէ ոչ անձիւդ, գէթ երկբայելի կը թուի մեզ թէ Հայ եկեղեցին ընդունած ըլլայ ժամանակ մը արեւմուտքի այդ սովորութիւնը 440-480 թուականներու շրջանին:

«Նախ կարելի չէ երաշխաւորել վերոյիշեալ ձեռագիր յիշատակարանին տողերը թէ ի՛նչ աղբիւրներու վրայ հիմնուելով կ'աւանդէ այդպիսի բան մը, և այդ աղբիւրները ինչպէս նախորդ մատենագիրներունը՝ մինչեւ ԺԴ. դար անծանօթ մնացեր են: Մանաւանդ թէ Ե. դարու վերջերը ծաղկող մատենագիրներ, Ղազար Փարպեցի նաեւ ինքն Յովհան Մանդակունի այդպիսի փոխադրութեան (Յունդեան և Մկրտութեան տօներու բաժանման կամ միացման) յիշատակութիւն մը իսկ չեն ըներ իրենց գրուածներուն մէջ: Համայնագէտն Խորենացի զանց կ'ընէ՞ր այդ դէպքը եթէ պատահած ըլլար Պարթեւ հայրապետին կամ ասոր յաջորդ ասորի կաթողիկոսներուն առեն: Շիրակացոյց տողերը եթէ նոյն իսկ հարազատ համարինք, քննութեան կը կարօտին և տարբեր մեկնութեանց կամ եզրակացութեան կրնան տանիլ մեզ: Զարմանալի է նոյնպէս որ Ներսէհի ԺԲ. դարու մէջ տեղեկութիւն չունի թէ Հայ եկեղեցին Ե. դարու երկրորդ քառորդին ընդունած և վերջին քառորդին թողած ըլլայ արեւմտեան եկեղեցւոյն այդ սովորութիւնը, մինչդեռ առ Ալեքս և առ Մանուէլ գրած թուղթերուն մէջ քանի մը անգամ այդ խնդրին շուրջը կը դառնայ և անկարելի էր որ զանց ընէր եթէ եկեղեցութիւն ունենար, մինչդեռ գէթ ըստ պարտականութեան ծանօթ էին իրեն Նիկիոյ Յովհան եպիսկոպոսին առ Զաքարիա կաթողիկոս դրած թուղթին յանգիպին ընդգիրը»:

Զէք յամառիր կարծեմ այլեւս: Բայց հակնելով թէ որչափ անհաստատ խրթխիսի մը վրայ կը կոխէք, անմիջապէս կը յարէք. «Եռեթարդելով իսկ թէ յիշեալ դրուածը Շիրակացոյն չըլլայ, այլ մի ուրիշ Անանիայի կամ Յովհ. Օձնեցւոյն, սակայն և այնպէս անոր աւանդածը հետազգրքրական նորութիւն մըն է և ես այդ նորութիւնը պարզ վերապահութեամբ ներկայացնել ուզած եմ»: Արդեօք այսպէ՞ս կը խօսի «բանասիրութեան արձակած վերջին վճռոյն» տեղեակ եղողը:

Աւելցնենք սակայն թէ հետազգրքրական բառը պատմական իմաստը չունի և վաւերականութեան ուժ չի կրնար ունենալ:

Ե. Գանք հիմա Զալայի խնդրին: Մանդակունիին գրիչը կամ լեզուն, ինչպէս ուրիշ հին մատենագիրներու, նոյնպէս Զալայի հետ բաղդատած էք եղեր և ոչ թէ բարքն ու վարքը: Բայց ո՞վ հակառակ կը պնդէ: Ե՞ս: Ահա իմ խօսքերս... Մանդակունիին զրական արժէքը բաղդատութեան կը դրուի Ոսկեբերանի (էջ 217), Մեսեկայի (էջ 222) և նոյն իսկ կը հաւատաք: Զալայի, այդ անբարոյական «խրդրանին» հետ: Գրական արժէք Ձեր բառարանին մէջ վարէ ու բա՞ռէ կը նշանակէ: Ո՞վ է սխալ հանգամանքը՝ ունեցողը: ո՞վ է խեղաթիւրողը: Հասկընանք զիրար. երբ իմ այս պատասխանս կարդալու ըլլաք, անդամ մը ալ անդրադարձէք ու խոստովանեցէք որ խղճահարութիւն մը պիտի զգաք Ձեր ներսիդին՝ ուրիշին վերագրելով թերութիւն մը որուն աղբիւրը դուք իսկ էք:

Փարսեցիական գայթակղութեան խօսք մըն ալ կը նետէք. բայց որո՞ւ կը վերագրէք առիկա. ինձի՞. — խնդրանք չեմ կրնար զսպել: Եթէ գիտնայիք սակայն որ Զալայի գրուածները տարբերանօք և գնահատումով կը կարդամ և միշտ համակրութեամբ վերաբերուած եմ դէպ ի այդ իրապաշտ վիպասանին անձն ու գրականութիւնը, պիտի կրնայիք այդպիսի ենթադրութեան մը ընել: Ես պարզապէս դարմացումս չկրցայ զսպել, երբ տեսայ թէ վարդապետ մը բաւական գեղեցիկ համաձայնութեամբ մը կրցեր էր մեր երանաշնորհ հայրապետներէն մին, որ իրօք սքանչելի և հաղուագիւտ հանգամանք մըն է մեր մատենագրական և եկեղեցական պատմութեան մէջ, գրական բաղդատութեան դնել Զալայի հետ՝ որուն բարոյականին և գրական հրաշակերտներուն վրայ այնքան թերի դաղափար կազմած են մենք չատեր. նմանապէս և

Սինկ հրամայեց որ իր առջեւ բերուի Ռաուլ:

—Ինչո՞ւ այդ բարկութիւնը և կատաղութիւնը: Ցիրանացի աղնուական մը այսքան կրնա՞յ մոռնալ ինքզինքը որ համարձակի նոյն իսկ զէնք գործածել իմ ներկայութեանս: Մի՞թէ խստումս չեւարեցի՞ ու Մայա Նիամա հոս չբերուեցա՞ և իր ազատ կարծիքը չառնուեցա՞:

—Բաւ, կ'ըմբռնեմ Պ. ոը Պլինեաքի զգացած ցաւը, ըսաւ տիկին Ռիչմոնտ: Ձեր Բարձրութենէն կը խնդրեմ որ ներէք անոր:

Բայց Ռաուլ սպառնական ակարկուտ շարժումով մը, ըսաւ.

—Լռեցէ՛ք, դիւային էակ... Դուք, դուք էք որ այս անաստ դաւադրութիւնը պատրաստեցիք:

—Բայց սիրելի Ռաուլս, վիշտերը խելաչնորհած են ձեզ: Ուրեմն չէք ըմբռներ թէ ի՛նչ ծառայութիւն մատուցի ձեզ՝ այս պարագային:

Պահուր Սինկի մէկ հրամանին վրայ պահակները տարին Ռաուլը, որուն կը հետեւէր իր բարեկամը՝ Հանրի տ'Ալբէմբ:

Հիմա քիչ մը ետ դառնանք մեր պատմութեան մէջ և պարզենք թէ Մայա—Նիամա ի՞նչպէս կերպարանափոխ եղած էր յանկարծ: Ընթերցողը պիտի փոխադրենք Մանտաքի Թօքի մէջ, այսինքն այն գաղտնի մեհեաններէն մէկուն մէջ, որոնք կը վխտան Պրահմայի աղանդին հետեւող Հնդկաստանի մէջ: Մանտաքի մեծ մեհեանները, որ Բաղդայի արեւմտակողմը՝ քաղքէն երեք քիլոմէթր հեռու կը գտնուին, քանի մը դարերէ ի վեր երեսի վրայ թողուած են: Միայն քանի մը մոլեռանդ փաքիրներ ու քուրմեր կը ճանչնան անոր գաղտնիքները:

(Շարունակելի)

դուք, անուանելով զանոնք փսոզաբանութիւն։ Այդ կեղծ Փարիսեցիներուն իբր հեգնութիւն անբարոյական ածական մըն ալ իմ կողմէս աւելցուցած էի։ Թիւրիմացութիւն չկայ այլ ևս կարծեմ։ Միայն կ'ուզեմ զգացնել թէ ինծի վերագրուած փարիսեցիական գայթակղութիւնն ու ատանդամոյութիւնը արդիւնք են նոյն տկար ու անշրջահայեաց դատողութեան։ Երեւոյթն ալ արժէքը ոչնչութիւն է իմ մասիս։

Ուրեմն ամիսիելով մեր քննութեանց եզրակացութիւնը, կը կրկնենք.

Ա. Թէ Մելիտէ և Մովսէս կաթողիկոսներու գոյութիւնը (454 464) (*) կենայ ատենագրութեան կարօտ ըլլալ, քանի որ բաղմաթիւ միջնադարեան պատմիչներէ անյիշատակ կը մնան։ Հետեւեալ Գիւտ կաթողիկոսութեան սկզբնաւորութեան թուականը, 454 կամ 464, խնդրական է տակաւին։

Բ. Նկատելով թէ Գիւտ Յունաց Լեւոն Բ. Կայսրին պատգամաւորներ կը զրկէ, յայտնի է թէ 474ին ողջ է տակաւին կաթողիկոսը, և իր հայրապետութեան կամ կենաց՝ terminus ad quem կենայ համարուիլ 480։

Գ. Նկատելով ըստ Գ. Խալաթեանցի թէ Փաւպեցի իր Թուղթը գրած է շուրջ 490ին (490ի՛ն, սխալ չի հասկցուի), Մանդակունիին մահն ալ այս թուականէն առաջ պէտք է դրուի։ Իր յաջորդը Բաբգէն կաթողիկոս 505ին ողջ է տակաւին։ և եթէ իր անունով հասած երկրորդ Թուղթն ալ վաւերական ընդունինք, այն ատեն Բաբգէն մինչեւ շուրջ 515 ողջ եղած կ'ըլլայ։ Այս մասին վճռական բան մը չենք կրնար խօսիլ առ այժմ։

Դ. Թէ Սեբէոսի պատմութեան առաջնորդուած ժամանակագրութիւնը անհոռնի սխալներու, ժամանակագրական միալիներու կոյտ մըն է որ կենայ լուրջ բանասէրի մը աշխատութիւնը վիժեցնել, եթէ ուզէ վստահիլ անոր։

Ցուսալով թէ գոհացուցած եմ Ձեզ այսչափովս, կը խնդրեմ Ձեր աղօթքն ու օրհնութիւնը։

Մնալով միշտ յարգանքով
Գ. ՇԱՀԻՆՇԱՆ

Մաղնիսա, 10 փետր. 1901

(*) Դիտենք անցողակի թէ Հ. Սարգիսեան կը սխալի երբ Յովսէփայ մահը կը դնէ 452ին, ըսելով «ասանդի նախորդ Մելիտէի և Մովսէսի կաթողիկոսութիւնը չճանչնալով՝ 452էն, այսինքն է՝ Յովսէփայ մահուանէն վերջ եղած տարիները ...»։ Յովսէփի մահը ըստ Փաւպեցիի յայտնի վկայութեան, տեղի ունեցաւ «ի վերատաւներորդում ամի Յաղկերտի, որ օր քան և հինգ էր ամսոյն հրոտից» (Ղ. Փաւպեցի. Մէ.)։ Յաղկերտի վերջատաներորդ տարին է 454, գահակալած ըլլալով 438ին։ Այս սխալը Նոյն իսկ ցոյց կու տայ թէ Հայր Սարգիսեան ի՛նչ ատենին ուշադրութեամբ կը հետաքննէ յիշատակարանները ո և է թուական մը քննադատ հատատելու ատեն։

Քաղաքական Լուրեր

ՏԷՎԼԷԹ ՁՈՐԱՎԱՐԸ

Թէ ի՛նչպէս Տէվլէթ յուլիսին յաջողեցաւ փախչիլ։— Պատերազմիկի մը շահեկան պատմութիւնը։— Սրտայոյզ հրաժեշտ։

Լոնտոն, 1 մարտ։— (Բարիզի թերթի մը թղթակցին)։— Անգլիական հանդէս մը այսօրեայ պիտի հրատարակէ «Տէվլէթի հետ» խորագրով յօդուած մը զոր գրած է Պ. Բինար՝ պոէր պատերազմիկ մը։ Հարաւային Ափրիկէի պատերազմին ընդհանրէն ի վեր առաջին անգամն է որ այդ տեսակ յանկուցիչ և շահեկան նկարագրութիւն մը կը հրատարակուի։ Պ. Բինար որ Տէվլէթի հրամանին տակ կը գործէր, կը պատմէ թէ անցեալ տարուան յուլիսին Տէվլէթ զորավարը ի՛նչպէս կրցած է փախչիլ դինքը պաշարող բրիտանական զինուորներուն կողմէ։ Հետեւեալ օրն էր այն օրուան, ուր Օռանժի երիրին արեւելեան կողմը Ցուրբէզպէրկի մէջ Բրինոլ պոէր հրամանատարը չորս հազար հոգիով անձնատուր եղած էր Հընթրը զորավարին։ Տէվլէթ և Շթայն նախագահը, որոնք Բրինոլդի հետ համախորհուրդ կը գործէին, առանց զինուորի մնացած էին և ամէն կողմէ զիրենք պաշարող բրիտանական զինուորներուն ձեռքը իյնալու վտանգին մէջ էին, բայց վայրկեան մը իսկ չյուսահատեցան և ոչ միայն որոշեցին անպատճառ փախչիլ, այլ նաև դէպի հիւսիսային արեւելք երթալ, որպէս զի Շթայն կարենայ միանալ Բրիւկէր նախագահին, որ այդ միջոցին տակաւին Թրանսվալ կը գտնուէր։ Աւանսկի թէ Պ. Բինար ի՛նչպէս կը պատմէ Տէվլէթի շահատակութիւնը.

«Իրիկուան ժամ չորսն էր. զորախումբը կեցաւ։ Առտուան ժամը տասնին ճամբայ ելած էինք՝ միշտ մեր ետեւէն ունենալով Թշնամին։ Հեռուն, մեր առջեւ, տեսանք երկաթուղիի գիծը զոր կը պահպանէին Անգլիացիները։ Մեր կացութիւնը շատ պարզ էր. պէտք էր գիւերը այդ գիծը անցնիլ, ուրիշ միջոցքնաւ չըկար։ Ցանկարծ երեւցաւ զրահապատ կառախումբ մը որ ծանր ծանր կը յառաջանար։ Քանի մը պոէր «նայեցէ՛ք, նայեցէք. արդեօք պիտի կրնայ մեզ տեսնել» ըսին։ Բնական էր որ մեզ կը տեսնէր։ Նաև հաւանական էր որ դիւերը ջերմագին ընդունելութիւն մը պիտի գտնէին։ Շատերը սկսան մտածել. ոմանք իրենց կառկները գրեցին և վերջապէս ամէնքն ալ վերջնական որոշումը մը տուին գիծը անցնելու։ Փոխադրութեան սայլերը դատ դատ ուր խումբերու վերածուեցան. զինուորները թեթեւ ճաշ մը ըրին և վերջին անգամուան համար մաքրեցին իրենց մաղէրեան հրացանները։ Գիշերը վրայ հասնելուն պէս յառաջանալու հրամանը տրուեցաւ։ Հեծելազօրքերու գումարտակ մը դէպի աջ կողմը սկսաւ յառաջանալ. ուրիշ մըն ալ դէպի ձախ։ Զորախումբին մեծ մասը կեդրոնը մնաց և յամրաքայլ սկսաւ յառաջանալ՝ իր գլուխը ունենալով Շթայն նախագահը։ Տէվլէթ ապտակ ձի մը հեծած զորախումբերուն միջեւ կ'երթեւեկէր՝ հրամաններ տալով և կատակներ ընելով։ Պայծառ երկինքի մը տակ հատատամութեամբ կը քալէին անձայն։ Պահ մը աւերակ դարձած ագարակի մը առջեւէն անցանք։ Անոր տէրը մեզի հետ կը գտնուէր և պատերազմին սկիզբէն ի վեր առաջին անգամ ըլլալով կը տեսնէր իր տունը։ Բաղաւորիչ տեսարան մըն էր ատիկա, այնպէս չէ՞։ Միշտ կը քալենք և կը մտնենք երկաթուղիի գիծին։ Մեր առջեւ լոյս մը կը տեսնենք, զրահապատ կառախումբինն է որ գիծին վրայ անշարժ կը կենայ պահակի մը պէս։ Վաթսուն մէթրի չափ կը մտնենք և կը կենանք։ Տէվլէթ ձիէն վար կ'իջնէ, գետինը կը պառկի և խոշոր քար մը երկաթուղիի գիծին վրայ կը դնէ, յետոյ մեր մօտ կը վերադառնայ։ Մէկ քանի վայրկեան վերջը կառախումբը ճամբայ կ'ելլէ և քիչ վերջը կը զարնուի քարին։ Մեքենավարը ձեռքը լապտերով վար կ'իջնէ և կ'աշխատի քարը մէկ կողմ ընելու։ Պոէր մը ցած ձայնով կը հարցնէ թէ ա՞նք է սպաննել այդ մարդը։ «Ոչ» կը պատասխանէ Տէվլէթ։ Իրաւունք ունի. մեքենավարը տեղէկութիւն չունի մեր ներկայութեանէն և զրահապատ կառախումբին վագոնները կարելի է անգլիական զինուորներով լեցուած են։ Եթէ հրացան մը պարպուի, կարելի է ամէն բան կորսուի։ Հոն կը սպասենք գիշերուան մթութեան և խոր լռութեան մէջ, ջիղերնիս պայթելու ատենան պրկուած, շունչերնիս բռնուած. մեր մարմնոյն և ոչ մէկ մկանունքը կը շարժի։ Տէվլէթի համբերութիւնը կը հասնի։ Ցած ձայնով Շթայնի կարծիքը կը հարցնէ և կ'ուզէ ետ երթալ, բայց Շթայն չի շարժիր։ Վերջապէս կառախումբը կը սկսի նորէն շարժիլ յամրընթաց, կ'անցնի մեր առջեւէն, կը հեռանայ և կ'անհետանայ։ Ձամբան բաց է, ալ ետ կրնանք անցնիլ երկաթուղիին գիծը։ Միւս կողմը երբ կը հասնինք, անհուն շունչ մը կ'առնենք։ Սայլերն ալ կ'անցնին և կէս գիշերէն երկու ժամ առաջ կը կենանք՝ տասնըչորս ժամ ձիու վրայ մնալէ ետքը։

Պ. Բինար սապէս կը պատմէ Տէվլէթի և Շթայնի իրարմէ բաժնուելու վայրկեանը.

«Շթայն, ուզելով Բրիւկէրի հետ տեսակցիլ և անոր հետ խորհրդակցիլ հետեւեալիք ընթացքին վրայ, հրաժեշտ տուաւ Տէվլէթի։ Հրաժեշտը շատ կարճ եղաւ, բայց նշանակալից։ «Նախագահ, ըսաւ Տէվլէթ, կ'ըսուի թէ հիմա թափուած և յառաջիկայի թափուելիք արիւնը օր մը իմ գլխուս վրայ պիտի թափի։ Թո՛ղ այնպէս ըլլայ։ Աւելի նախատեսած կը համարիմ ատիկա քան թէ անձնատուութիւնը. վասն զի ատով անօգուտ ընծայած պիտի ըլլամ անցեալին բոլոր զոհողութիւնները։ Եթէ հաշտութեան բանակցութիւններ կատարուին, առանց իմ ներկայութեանս բան մը մի ընէք։ Կէս հաշտութիւն չեմ ուզեր։» Շթայն հաւանեցաւ և երկուքը իրարմէ բաժնուեցան սիրալիր ողջոյններէ ետքը։ Տէվլէթի փոքր զօրախումբը իր ճամբան շարունակեց, Լորտ Քիչնէրը իր ետին և Պատէն Բաուէլ զօրավարը իր առջեւ ունենալով։ Ի՞նչ պիտի ըսէ ապագայ սերունդը, երբ իմանայ թէ ամբողջ զօրագունդը յիսուն հոգիէ իսկ չէր բաղկանար։»

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Լորտ Քիչնէրի հեռագիրը։— Տէվլէր զօրավարին Օռանժը անցնիլը։— Նախընթաց պարագաներ։— Սրբ Ալբերտ Միլնէր։— Քանատայի Խորհրդարանը։

Լոնտոն, 2 մարտ։— Անգլիոյ պատերազմական նախարարութիւնը այս դիւրը ստացաւ Լորտ Քիչնէրի սա հեռագիրը զոր Բրէթորիայէն ուղղած է մարտ 1 թուականով։— «Տէվլէթ դէպի հիւսիս ետ մղուեցաւ, Օռանժ գետէն անդին և պարտուորուեցաւ հեռանալ Բարեյուսոյ գաղթավայրէն։ Երկու հարիւրէ աւելի Պոէրներ գերի բռնուեցան։ Իմ հետաքննութիւններս ուրիշ հոգի յարձակում մը կրեցին իրենցմէ աւելի բազմաթիւ Պոէրներէ և երկարատեւ ճակատամարտէ մը և քսան հոգի կորսնցնելէ ետքը ստիպուեցան անձնատուր ըլլալ։»

Հոբբատուն 27 փետրուար։— (Թայմզի հեռագիր)։— Հիմա կարող եմ յայտարարել թէ հիւսիսային արեւմտեան անկիւնը զինուորներուն արագ համախմբումը և Բլուէմ գնդապետին հաստատակամութիւնը վերջնապէս անյաջողութեան մատնեցին Տէվլէթի արշաւանքը։ Փետրուար 13ին, Ֆիլիբարտունի շրջակայքը, Բլուէմ գնդապետը առաջին անգամ ըլլալով ընդհարում մը ունեցաւ Տէվլէթի վերջապահներուն հետ։ Հետեւեալ օրը անգլիական թնդանօթները կրակ ըրին պարտ և այլն փոխադրող խումբերուն վրայ, որով դատն Պոէրներու գլխաւոր զօրախումբին դիրքը, բայց հեղեղանման անձրեւ մը արգելք եղաւ յարձակումը աւելի ընդարձակելու գործին։ Փետրուար 15ին Բլուէմ գնդապետը որ հեծելազօրքեր ալ ունէր՝ անձնապահ տրակոններու գունդի մը հետ՝ յարձակեցաւ Թշնամիին դիրքին վրայ Վոլվէրքուլի մէջ՝ Ֆիլիբարտունի հիւսիսային կողմը՝ 25 մղոն հեռուն։ Զորս ժամ տեւող ճակատամարտի մը ետքը, Թշնամին ետ մղուեցաւ դէպի Օպպէրի, ուր օդին գէշութեանը պատճառով նորէն կարելի չեղաւ ընդհանուր յարձակում մը կատարել։ Անգլիացիները այդ ճակատամարտին ատեն ունեցան մէկ քանի վիրաւորներ, որոնց մէկը տեղակալ։ Այդ գործողութենէն ի վեր Պոէրները ալ ևս յարձակումի չսպասեցին։ Փետրուար 16ին, Հուպքալ երթալու ատենին՝ երկաթուղիի գիծին վրայ՝ ռազմամթերքներ ու թնդանօթներ կորսնցուցին և գերիներ տուին, ինչպէս արդէն յայտնի է։ Երկաթուղիի գիծին վրայ Բրէպ գնդապետը զանոնք կեցուց և ըսուեցաւ չեղել իրենց համբեն։ Փետրուար 17ին Բլուէմ գնդապետը Տէբուրի մէջ, երկաթուղիի գիծին արեւմտեան կողմը, անոնց հետեւէն հասաւ։ Փետրուար 18ին պաշարները սպառած ըլլալով, Բլուէմ գնդապետը պարտաւորուեցաւ կենալ Վրասվրանի մէջ և դէպ ի Էլդիֆվլ դառնալ՝ պարէնաւորուելու համար։ Երբեք բազմաթիւ շրջան պահակախումբերու պաշտօն յանձնուեցաւ մօտէն հետեւիլ Տէվլէթի վերջապահին և հսկել Օռանժի ծանծաղուտներուն վրայ։ Այդ շրջանն պահակներուն սքանչելի ընթացքին շնորհիւ, կարելի եղաւ միշտ Թշնամին ետեւէն իյնալ, որով Նոքս զօրավարը կրցաւ ճիշդ տեղեկութիւն մը ստանալ Պոէրներուն մասնագրութեանը վրայ և հաւաւէն եկող զօրախումբերուն թող չտալ որ միանան Տէվլէթի։

Հոբբատուն, 28 փետրուար։— Տէվլէթ փորձեց նորէն Օռանժը անցնիլ Պրաքքի կողմէն։ Բանի մը փոքր զօրախումբեր յաջողեցան և նոյն իսկ նաւ մը կրցաւ տասնըչորս Պոէրներ փոխադրել։ Ամէն ելած էր այն զրոյցը թէ՝ Տէվլէթ նորէն Օռանժը անցած ու Բարեյուսոյ գաղթավայրը մտած է, բայց անոր զօրախումբին մեծ մասը չկրցաւ գետակը անցնիլ և ուղղուեցաւ դէպի Բրիէսքա, աւելի հեռուն անցնելու համար Օռանժը։ Բլուէմ գնդապետը, որ նոր զինուորներ ստացած էր, թող չտուաւ որ Տէվլէթ գետակը անցնի Մարքս-Տրիֆիֆէն և անոր թնդանօթները գրաւեց։ Թշնամին բոլորովին կը նահանջէր և կրնար ըլլալ որ Բիմսվրլէնէն եկող զօրախումբի մը ձեռքը իյնար, բայց յաջողեցաւ անցնիլ երկաթուղիի գիծը, և հիմա կ'ըսուի թէ Տէվլէթ կ'աշխատի Հերցոգի հետ Օռանժը անցնիլ՝ Զաս-Տրիֆի կողմէն։

Քէբբատուն։—Սըր Ալֆրէտ Միլնէր այս իրիկուն դէպ ի հիւսիս ուղեւորեցաւ մասնաւոր կառախումբով։ Մեկնելէ առաջ հրաժեշտի գիր մը ուղղեց Բէքթատունի քաղաքապետին։ Սըր Ալֆրէտ Միլնէր, Թրանսվալի ու Օռանժի նոր կառավարիչը, իր նամակը սապէս կ'եզրակացնէ.— «Թէեւ պարտականութիւնը զիս կը ստիպէ հեռանալ Բարեյուսոյ գաղթավայրէն ու գաղթավայրէն, սակայն միշտ հարաւային Ափրիկէի ծառայութեան մէջ պիտի մնամ և անոր բնակիչներուն բարեկեցութեանը պիտի աշխատիմ։»

Օթաւա, 1 մարտ։—Մրանքեւքանատեան երեսփոխան Պ. Պուրաս կը ծանուցանէ թէ բանաձեւ մը ներկայացուցած է Բանտայի Եռեսփ. Ժողովին, խնդրելով Անգլիոյ Թագաւորէն դադրեցնել պատերազմը և Պոէրներուն տալ իրենց անկախութիւնը։ Նաեւ թէ հարկ չկայ Բանտայէն նոր զինուորներ ղրկել հարաւային Ափրիկէ և թէ պէտք է արդիւլել հարաւային Ափրիկէի համար Բանտայի մէջ կատարուած նոր զինուորագրութիւնները։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Զօր. Վէրտէրի Բեղերսպուրկ երթալուն առթիւ։— Ռուս մամուլին յարձակումները գերման հաղթականութեան դէմ։— Գերմանի բիրերուն կործիքները։— Պէս պաշտօնական հերքում։

Ինչպէս հեռագիրը ծանոյց, զօրավար Վէրտէր Բեղերսպուրկի դացած է պաշտօնով։ Այս առթիւ ռուս մամուլը շատ կտու քննադատութիւններ կ'ընէ Գերմանիոյ քաղաքականութեան նկատմամբ, մանաւանդ սա պատճառաւ որ հողագործական կուսակցութիւնը կը ջանայ նախարարական Պ. Պիլովի միջոցաւ մաքսատուրքերու յաւելում պտնդել Գերմանիա ներածուած օտար արմտիքներուն վրայ։ Բեղերսպուրկի մէջ հրատարակուող լրագիր մը՝ Ռօսիա զօրավար Վէրտէրի յանձնուած պաշտօնը պատրուակ բռնելով, բուռն յարձակում մը կ'ընէ գերման քաղաքականութեան դէմ, զոր կ'ամբաստանէ իրը դիմակալող ռուսական ազգութեան, աշխարհիս ամէն մասերուն մէջ։ Ահաւասիկ Ռօսիան խօսքերը.—«Գերմանիա տենդոտ ագապրանքով մը ու նիւթական ահագին զոհողութիւններով կը ստեղծէ իր նաւատորմը, և ոչ միայն իր պատերազմական նաւատորմը, այլև վաճառականականը։ Գերմանիա Եւրոպայի մէջ կը ջանայ շահատան մը ձեռք ձգել Միջերկրականի մէջ։ Ու որչափ որ ալ ցնորական, տարօրինակ թուի, համոզուած ենք թէ Պրանց Եոսէֆ կայսր մահուանէն յետոյ՝ Աւստրիոյ–Հունգարիոյ մէջ խառնակ կացութիւն մը պիտի տիրէ և Գերմանիա անոր գերմանական մասին պիտի տիրանայ, և այսպէս բնականաբար Միջերկրական պիտի հասնի։ Սա է արդի համաշխարհութեան երազը, որ քիչ անդամներ չունի նոյն իսկ Աւստրիոյ–Հունգարիոյ Գերմաններուն մէջ։ Որպէս զի այդ ծրագիրը յաջողութիւն գտնէ, պէտք է որ Գերմանիա իրեն համար շահեր ստեղծէ Միջերկրականի մէջ։ Ուստի բարի համբորդութիւն կը մաղթենք զօրավար Վէրտէրի՝ մեր հայրենիքի հողին վրայ։» Ռուսական ուրիշ լրագիրներ ալ միեւնոյն լեզուն կը գործածեն գերման քաղաքականութեան նկատմամբ։ Վոսիսէ Զայթունկ գերման թերթը առաջին անգամ պատասխանելով ռուս մամուլին յարձակումներուն, կ'ըսէ թէ գերման քաղաքականութեան կարծեցեալ նպատակները անբնական են ապրպպէս։ Յետոյ գերման նոյն թերթը իր կարգին կը գանգատի ռուս քաղաքականութեան բռնած ընթացքէն։ Զինու մէջ Գերմանիա բնաւ արգելք չեղաւ ռուսական գործունէութեան, բայց Ռուսիա այդ միեւնոյն երկրին մէջ նպատաւոր չհանդիսացաւ գերմանական գործողութեանց։ Ռուսիոյ ելմտական նախարար Պ. Վիթէի կողմէ ներշնչուած ռուս թերթերուն ըսպառնական լեզուն ընդդէմ Գերմանիոյ տնտեսական քաղաքականութեան, բարեացակամ տրամադրութիւններէ աւելի ուրիշ բան չի նշան են։ Անշուշտ պարզ դիպուածի մը կամ զուգադիպութեան մը արդիւնքը չէ որ զօրավար Վէրտէրի Բեղերսպուրկ հասնելուն նախընթաց օրն իսկ ռուսական քանի մը կարեւոր թերթեր բուռն յօդուածներ կը հրատարակեն գերման քաղաքականութեան դէմ։ «Նկատի առնելով այն մասնաւոր պարագաները, ուր կ'ապրի և կ'արտադրէ ռուս մամուլը, դիտել կ'ուտայ Վոսիսէ Զայթունկ, յանդգնութիւն մը չէ եզրակացնել թէ ռուս մամուլին լեզուն որքան ալ անպատասխանատու ըլլայ, դարձեալ պետական մարդոց տրամադրութիւնները երեւան կը բերէ, որոնք սակայն պատասխանատու են։»

Կէս պաշտօնապէս կը յայտարարուի թէ զօրավար Վէրտէրի Բեղերսպուրկ երթալը քաղաքական հանգամանք չունի բնաւ։ Ֆրանֆֆուրտեր Զայթունկի Բեղերսպուրկի թղթակիցը կը գրէ թէ զօրավար Վէրտէր իր պարզ անհատ մը կ'երթայ Ռուսիոյ մայրաքաղաքը, այցելութիւն մը տալու համար հոն բնակող իր բազմաթիւ ռուս և գերման բարեկամներուն։ Առաջին անգամը չէ որ Բեղերսպուրկ կ'երթայ։ 1895ին դեսպանի պաշտօնը ձգելէն ի վեր՝ ամէն տարի կանոնաւորաբար Մեծ–Պահքին Բեղերսպուրկ կ'ուղեւորի։ Միայն անցեալ տարի հիւանդութեան պատճառով չէր կրցած երթալ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Նաւագնացութիւն նոր ճամբանիր։— Նաւանանգիստի շինութիւններ։— Ֆրանսայի Պանման։

Բարիզ, 2 մարտ։— Հանրօգուտ շինութեանց նախարարը, երկ, Երեսփ. Ժողովին ներկայացուց օրինագիծ մը որով նաւագնացութեան ճամբաներուն և նաւահանգիստներու մէջ նոր շինութիւններ պիտի կատարուին, հիմա եղածները աւարտելէ ետքը։ Օրինագիծը որ 610,800,000 ֆր.ի ծախք մը առաջ կը բերէ, տասնըվեց տարուան մէջ պիտի գործադրուի։ Եղած ելմտական կարգադրութեան համաձայն, որուն պիտի մասնակցին այդ գործին մէջ շահ ունեցողները, տուրք վճարողներէն նորանոր զոհողութիւններ պիտի չպահանջուին և բոլոր աշխատութիւնները պիտի կատարուին, ելմտացոյցին մէջ նշանակուած տարեկան վարկերով։ Այդ օրինագիծին տրամադրութեանց համաձայն, կարգ մը ջրանցքներ պիտի նորոգուին, Ռոն և Սառն աւելի նաւարկելի պիտի ըլլան, ու նոր ջրանցքներ պիտի շինուին։ Մարսիլիոյ, Պորտոյ, Հաւրի, Ռուանի, Տիէբի, Տունքէրքի, Սէն–Նազէրի և ուրիշ նաւահանգիստներու համար նոր քարափներ և աւազաններ պիտի շինուին։ Այդ օրինագիծը երեսփ. Ժողովին կողմէ յղուեցաւ քառներկու անդամներէ բաղկացած խորհրդարանական յանձնաժողովի մը։

—Լոնտոնիսք Լօրոբէհն հետեւեալը կը գրէ.— «Քիչ մըն ալ դուարձալի վիճակագրութիւններով զբաղինք։ 1900 դեկտեմբեր 31ին Ֆրանսայի Պանքան իր նկուղներուն մէջ ունէր 2,334,300,000 ֆր.ի ոսկի և 1,099,500,000 ֆր.ի արծաթ։ Այդ ոսկի զանգուածը կը կազմեն 116,715,000 քսան ֆրանքոնոցներ որոնք 752,999 քիլօ կը կշռեն։ Ատոնք փոխադրելու համար 76 վագոններ պէտք են։ Արծաթի դրամներու ծանրութիւնն է 5,497,500 քիլօ, զորս փոխադրելու համար 550 վագոններու պէտք կայ։ 116,715,000 հատ քսան ֆրանքոնոցները եթէ քով քովի շարուին ուղիղ գիծի վրայ, 2,451 քիլոմէթր տարածութիւն մը կը բռնեն, այսինքն Բարիզի և Բեղերսպուրկի հեռաւորութենէն քիչ մը պակաս։ Արծաթները կը կազմեն 219 միլիոն 900 հազար հինգ ֆրանքոնոցներ որոնք եթէ քով քովի շարուին ուղիղ գիծի վրայ, 8,136 քիլոմէթր տարածութիւն մը կը բռնեն, այսինքն թէ արծաթի այդ վիթխարի ժապաւէնը Բարիզէն սկսելով արեւելեան Սիբերիոյ մայրաքաղաքին՝ Իրքուցքի մէջ կը վերջանայ։ 1901 յունուարին շրջաբերութեան մէջ եղած 1000 ֆրանքնոց, 500նոց, 100նոց և 50նոց պանքնոտները 741,632 քառակուսի մեթր տարածութիւն մը կը բռնեն։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Կարն հարցապնդումներ եւ աւելի կարն պատասխաններ։— Զինու խնդիրը։— Իրլանտացիները։

Լոնտոն, 1 մարտ։— Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին այսօրուան նիստին մէջ ամէնէն կարեւոր և ամէնէն կարճ հարցումը եղաւ հարիւրապետ Նորթընի սա հարցումը.— «Հարաւային Ափրիկէէն նոր լուրեր կա՞ն։» Պատերազմական նախարարը պատասխանեց.«Ոչ։» Յետոյ Պ. Հէնրի Նորմանն ուզեց գիտնալ թէ ինչո՞ւ համար Գերմանացիները Զինու մէջ տեղական իշխանութիւններէն բռնութեամբ դրամ կ'առնեն, այդ մասին առանց խորհրդակցելու միւս տէրութեանց հետ։ Արտաքին գործոց խորհրդական Լորտ Բրանպրն իրողութիւնը չուրացաւ և միայն յայտարարեց թէ պատերազմի տուրքերու խնդիրը թողուած է Վալտերսէ մարշալին խոհականութեանը։ Այս պատասխանին վրայ ամէն բան բացատրուած եղաւ։ Յետոյ ձեռք առնուեցան քաղաքային վարչութեան կողմէ խնդրուած կարգ մը վարկերու խնդիրները՝ հանրային շէնքերու նորոգութիւնը, նոր շէնքերու կառուցում եւայլն։ Իրլանտացիները որոնք Ե-բեսփ. Ժողովին բացումէն ի վեր կռուարար ընթացքի մը կը հետեւին, մինչեւ վերջը կատաղութեամբ խանգարեցին վիճաբանութիւնները, իբրեւ ճաքտարապետ, ատաղձագործ եւայլն ամէն բան քննադատելով։

ԶԻՆՈՒ ԴԻՊԻՐԵՐԸ

Դեսպանները։— Դեսպանական բաղ.— Պոմարքներու զոռները։— Պ. Բոնկը։— Մանչուրիա։

Բէրլին, 28 փետրուար։—Անցեալ հինգշաբթի օտար դեսպաններուն և զինական պատուիրակներուն այն գումարումին մէջ, ուր գերման դեսպանին կարգ մը առաջարկութիւնները նկատողութեան առնուեցան (ինչպէս երէկ հրատարակեցինք) բանակցութիւնները դիւրացնելու համար, վիճաբանութեան ենթարկուեցաւ պատասխանութիւնը այն ցանկին որուն մէջ պիտի նշանակուին Զինու դասաւորային յանցաւոր պաշտօնեաներուն անունները։ Ցանկը տակաւին չամբողջացաւ, բայց կը կարծուի թէ դեսպաններուն մեծ մասը ուրիշ գլխաւորում չի պահանջեր։ Յետոյ ձեռք առնուեցաւ Բէքինի օտար դեսպանատանց թաղին շինութեան խնդիրը։ Այն որոշուաց որով Իտալիոյ կողմէ Զինու մաքսային վերատեսչութեան վերաբերեալ կարգ մը հողերու դրաւումը կատարուած իրողութիւն կը համարուի, անհրաժեշտ պիտի ընծայէ եւրոպական մաքսատանց պաշտօնեաներ ունենալ հոն, որոնք աղդու կերպով պիտի պաշտպանեն օտարներուն շահերը։ Այդ որոշման պատճառը այն է թէ մաքսերու վարչութիւնը միմիայն զինական կատարութիւն մը ըլլալով իրաւունք չունի ատացուածքներ ունենալ օտար դեսպանատանց հողին վրայ։ Քանի մը դեսպաններ, մանաւանդ աւստրիական, գերմանական ու ֆրանսական, մինչեւ իսկ պահանջեցին որ եւրոպացի անհատներն ալ ստացուածք չունենան դեսպանատանց թաղին մէջ։ Եթէ միւս դեսպաններն ալ ատոր համակարծիք ըլլան, դեսպանական մարմնոյն չպատկանողները պիտի պարտաւորուին այդ թաղէն դուրս, զինական ժողովուրդին մէջ բնակիլ, որ քաղաքին կեդրոնին մէջ կառուցուած մարութիւններուն համար արդէն թշնամացած, չատ լեցուած է օտարականներուն դէմ՝ դեսպանատանց թաղին համար կատարուած հողային գնումներուն պատճառով։ Միայն Մ. Նահանգաց դեսպանատունը ծանուցած է թէ Զինացիներուն ձեռքէն առնուելիք գեսիններուն եւայլն արժէքը տէրերուն պիտի հատուցանէ։

Նանկայ, 1 մարտ։— Միսիոնարներուն կողմէ պատրաստուած վիճակագրութեան մը նայելով, 1899-1900 Ոգեսբերներու շարժման ատեն սպաննուած են հարիւր երեսունըչորս չափահասներ և յիսունեկու տղաք։

Լոնտոն։— Բէքինի ամերիկեան դեսպան Պ. Բոնկը փետրուար 28ին աբգաւորդով մեկնեցաւ նոյն քաղաքէն։ Պ. Բոնկը համբայ ելլելէ առաջ ըսաւ թէ կը կարծէ որ Զինու կայսրը ու կայսրուհին քիչ ատենէն Բէքին պիտի դառնան և թէ Լի-Հունկ-Զանկ ու զինական ուրիշ բարձրաստիճան պաշտօնատարներ ըսեր են իրեն թէ երեք շաբաթէն Զինու արքունիքը Բէքին պիտի դառնայ։

—Լի-Հունկ Զանկ և Զինկ իշխանը քներ են Ռուսիոյ նոր պահանջումները Մանչուրիոյ մասին։ Զինկ իշխանը կ'ուզէ որ այդ խնդրին համար միւս Տէրութեանց դեսպաններուն կարծիքը առնէ։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գերմանիոյ բնակչութիւնը։— Նիհարակուայի ջրանցքին շինութիւնը։— Լորտ Լանսդաունի պատասխանը։

Գերմանիոյ պաշտօնաթերթը կը հրատարակէ անցեալ տարւոյ դեկտ. 1ին կատարուած վերջին մարդահամարին արդիւնքները։ Գերմանիոյ բնակիչներուն ամբողջական թիւն է 56,345,014 հոգի, որոնց 27,731,067ը արական և 28,613,947 իգական սեռին կը վերաբերին։ Բրուսիոյ բնակչութիւնը կը հասնի 34ուկէս միլիոնի, Պաւիէրա ունի 6,200,000 հոգի, Սաքսի թագաւորութիւնը՝ 4,200,000, Վիւրթէմպէրկ 2,300,000 բնակիչ։ Նախկին մարդահամարին համաձայն, որ 1895ին տեղի ունեցած է, Գերմանիա ունէր 52,279,901 բնակիչ։ Ուրեմն վերջին հինգ տարուան միջոցին Գերմանիոյ բնակիչներուն թիւը 4 միլիոնէ աւելի չատցած է, այսինքն 7.78 առհարիւր։ 1871ին մարդահամարը ցոյց կու տայ թէ Գերմանիա այն ատեն 41,058,792 բնակիչ ունէր, հետեւեալը գերման կայսրութիւնը իր գոյութենէն ի վեր, 15,286,222 հոգի աւելցած է իր բնակչութեան վրայ։

—Ինչպէս երէկ գրեցինք արդէն Լոնտոնի Մ. Նահանգաց դեսպանը հեռագրով իր կառավարութեան հաղորդեր է թէ Անգլիոյ արտաքին գործոց պաշտօնարանը չընդունիր Նիքարակուայի ջրանցքին շինութեան համար Հէյ–Բօնսֆօթ դաշնագրութիւնը։ Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարար Պ. Հէյ տակաւին պաշտօնապէս չէ հաստատած այս լուրը։ Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարար Լորտ Լանսդաուն չընդունիր ամերիկեան Մերկոյտին բարեփոխման ծրագիրները, որովհետեւ իր կարծիքով Մերկոյտը իրաւունք չունի այդ դիւանագիտական դաշնագրին խառնուելու, ջնջելով Բլէյ-թըն–Պրուէրի դաշնագիրը։ Լորտ Լանսդաուն, նաև «վտանգաւոր կերպով ապատամ» կը նկատէ ջրանցքը ամրացնելու մասին Մ. Նահանգաց իրաւունքը սահմանող հատուածը։ Անգլիոյ արտաքին գործոց պաշտօնարանը մտադիր է հակառաջարկներ ընել, պայմանաւ որ բանակցութիւնը սկսին ըստ առաջնոյն։ Ստուգիւ, արդի դաշնագրութիւնը եթէ մինչեւ մարտ 4 չվաւերացուի, ջնջուած կը համարուի, և եթէ երբեք Մերկոյտը չերկարէ այդ պայմանաժամը, ինչ որ տարակուսելի կը թուի։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Պարսկի նահանգին կուսակալի օգնական անուանուեցաւ Պարտատի թաղապետական Բ. շրջանին նախագահ Ահմէտ Իզզէթ պէյ։ Արշիպեղագոսի կղզիներու նահանգին Մէվլէվի գաւառակին գայմգամի օգնական անուանուեցաւ Նէշդիէ գիւղախումբին արկղակալ Օեանիոս էֆ.։

—Գալիպոլի օսմ. դեսպանատան խորհրդական անուանուեցաւ նոյն դեսպանատան առաջին քարտուղար Ալէքսէ պէյ, որուն յաջորդեց երկրորդ քարտուղար Միւֆիտ պէյ։ Բէսսարէնէի օսմ. ընդհանուր հիւպատոս անուանուեցաւ Նոմրոսիքի

վարութեան համար բարեացակամ վերապահ մը է։ Ռուսիոյ կայսեր հօր՝ Հանգուցեալ Զարին օրով ռուս կառավարութիւնը ամէն պարագայի մէջ բարեկամութիւն ցոյց տուած է օսմ. կառավարութեան, որով իր այդ զգացումները կը-ղեկին յայտնած է՝ իր այդ բարեկամական վերջին արարքովը։ Օսմ. կառավարութիւնը ի վաղուց անտի իր բոլոր գործերուն մէջ իրեն առաջնորդ ընտրած է խաղաղութիւնը և ռուս կառավարութիւն ալ Նիքոլայ Բ.ի խաղաղասէր կայսրութեան օրով նոյն ընթացքին կը հետեւի։ ուստի Պալքաններու մէջ անդորրութիւնը պահպանելու մասին երկու տէրութեանց միջև բնական գործակցութիւն մը և համամտութիւն մը առաջ եկած է։ Այդ տեսութեամբ տէրութեանց բաղձանքներուն և ընդհանուր շահերուն բոլորովին կը համապատասխանեն Ռուսիոյ արտաքին գործոց Նախարարին կողմէ Պուլկարիոյ իշխանապետութեան եղած խիստ ազդարարութիւնները և սպառնալիքները։ Արդէն վերը յիշուած Պուլկարները, Պուլկարիոյ մէջ, խոհական անձերու կողմէ կը դատապարտուին։ Թէ՛ Պուլկարիոյ իշխանը, թէ՛ դահլիճը և թէ երկրին առաջնակարգ անձնաւորութիւնները միջոցներ ձեռք առած են այդ կարգի անձերը նուազեցնելու և զսպելու համար։ Նոյն իսկ իշխանապետութեան մէջ կազմուած ընկերութիւն մը ջնջուեր է։ Խաղաղութեան և ապահովութեան պահպանումը ու սեւականութիւնը արդէն Պուլկարիոյ ալ էական շահերուն կը համապատասխանեն։ Անտարակոյս ենք թէ Պուլկարիոյ իշխանապետութիւնը, ինչպէս մինչև հիմա, ասկէ վերջն ալ պիտի շարունակէ օսմ. կառավարութեան հանդէպ հեռուստ խաղաղասէր ընթացքը և պիտի աշխատի ցրուելու և արգիլելու այն քոմիթէները որոնք կը հակառակին այդ նպատակին։ Խաղաղութիւնը պահպանելու նպատակով ռուս կառավարութեան այս բարեկամական ընթացքը բնականաբար օսմ. կառավարութեան գոհունակութիւն պատճառած է, ինչպէս նաեւ մեր երկրին ժողովրդեան բոլոր խաղաղասէրներուն և ամբողջ քրիստոնեայ աշխարհը խաղաղութեան օգուտներով նպաստաւորուած տեսնել ուզողներուն։»

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ.— Կ. Պոլսոյ ֆրանսական դեսպան Պ. Քոնսթան երկրի մայրաքաղաքս ժամանեց Արեւելեան Ճեպընթացով։ Վեհ. Սուլթանին կողմէ Խարիճիի արբոյդպետ Ղալիպ պէյ և Մեծ-Եպարքոսին ու արտաքին գործոց Նախարարին կողմէ թարգմանները բարի գալուստ մաղթելին դեսպանին։ Սիրքէճիի կայարանը կը դտնուէին նաեւ ֆրանսական դեսպանատան գործակատար Պ. Պապէ, դեսպանատան ու հիւպատոսարանին բոլոր պաշտօնեաները և ֆրանսական գաղթականութեան երեւելիները, որոնք նոյնպէս բարի գալուստ մաղթեցին Պ. Քոնսթանի։

—Տիկին Քոնսթան, թէեւ կատարեալ ապաքինած է, բայց զգուշութեան համար պարտաւորուած է ուղեւորութիւնը յետաձգել, օդերուն ցրտութեան պատճառով։ Հետեւաբար օդերը երբ նորեն, այն ատեն Կ. Պոլիս պիտի գայ։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ.— Կ. Պոլսոյ ամերիկեան նորընտիր դեսպան Պ. Լայման երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց Արեւելեան Ճեպընթացով։ Խարիճիի արբոյդպետ Ղալիպ պէյ Վեհ. Սուլթանին կողմէ և Խայրէտտին պէյ ու Սաատէտտին պէյ ալ Մեծ-Եպարքոսին ու արտաքին գործոց նախարարին կողմէ բարի գալուստ մաղթելին դեսպանին։ Ներկայ էին նաեւ ամերիկեան դեսպանատան ու հիւպատոսարանին պաշտօնեաները։ Պ. Լայման իջեւանեցաւ Պրիստոլ օթէլը, ուր յարկեր պատրաստուած են։

ՌՈՒՍԻՈՅ Միխայիլ մեծ դուքսը, կ'ըսէ Մոնիթոռ, տասը հազար բուլլի նուիրած է Հանեայի մէջ (Կրէտէ) եկեղեցի մը կառուցանելու համար։

ՊՈՐԻՍ ԻԵՆԱՆԻՆ վիճակը անփոփոխ է և հիւանդութիւնը սովորական ընթացքին մէջ։

ՍՊԱՐԱՊԵՏԻ ԴՈՒՌԸ հրաման տուաւ ծանուցանել օսմ. զօրաբանակներու հրամանատարներուն թէ երբ պիտոյք մատակարարելու մասին կատարուած նուազուրդները գոհացուցիչ արդիւնք մը չունենան, նախորդ մատակարարներուն պայմանագրութիւնները վերանորոգուին։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿՆԵՐ.— Անգլուգերման դրամատէրներու խումբին ներկայացուցիչ Պ. Շերօքսուէր, ինչպէս ծանուցուեցաւ, երէկ Կ. Պոլիս ժամանեց Արեւելեան Ճեպընթացով։ Կ'ըսուի թէ այդ անձը մայրաքաղաքս հրաւիրուած է Թ. Քահան և Ընկերութեան կողմէ որուն պետը, քանի մը օր առաջ, մինչև Սոֆիա ու Բէյրութ ուղեւորութիւն մը կատարեց՝ աւելի մանրամասն տեղեկութիւններ տալու դրամատէրներու այն խումբերուն որոնք ժամանակէ մը ի վեր վերաբերող են զօրաւոր գարկ մը տալու Թուրքիոյ ճարտարագործութեան։

—Ցառաջիկայ շաբթու մայրաքաղաքս պիտի ժամանէ Բրէմբրէր անուն երկաթուղի մը, աւարտելու հայի գործարաններու խնդիրը՝ զոր փութով առաջ կը տանի Քոնթուառ Էնթէռնասիոնալի տնօրէն Պ. Սթրաթիկոբուլօ։ Պ. Բրէմբրէր համաձայնութիւն մը պիտի գոյացնէ անոր հետ։

Ցենէրի մայր վարժարանին չափագիտութեան ուսուցիչ Պ. Անտրէ Սրաթաբիսի յուղարկաւորութիւնը երէկ կատարուեցաւ։ Դագաղը տանէն հանուելով տարուեցաւ Ցենէրի մայր վարժարանին սրահը, ուր երկու ժամու չափ մնաց և հանգուցեալին բոլոր աշակերտները այցելեցին։ Դամբանականներ խօսուեցան և յետոյ վարժարանին անօրէնը ու բոլոր ուսուցիչները վերջին անգամ համբուրեցին իրենց պաշտօնակիցը։ Ապա դագաղը հանդիսաւորապէս Ցենէրի մայր եկեղեցին տարուեցաւ, ուր մեռելական արարողութիւնները կատարուելէ ետքը Պալըքլը փոխադրուելով թաղուեցաւ։ Ցուղարկաւորութեան ներկայ գտնուեցան Սինոդականները, հելլենական դեսպանը ու բոլոր պաշտօնեաները, Պարիսարքական Փոխանորդը և Կ. Պոլսոյ բոլոր վարժարաններուն կողմէ պատուիրակութիւններ։

ՁԻԵՐ. — Կայս. ապպատաններու քէնիչ Ֆուատ պէյ Զայքոմպի վերջերս Վիէննա հասեր է՝ արքունի ագարակներու և օսմ. զինուորական ապպատաններու համար ձիեր գնելու նպատակով։ Ֆուատ պէյ այցելութիւն տուեր է Աւստրիոյ պատերազմական Նախարարին և Վիէննայի զինուորական հրամանատարին ու ապայակոյտին։ Քիչ օրէն Բէյրթ պիտի երթայ։

ՄԻՌ Է ՔՈԹՌՈ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ.— Սեւրիէրի մէջ կը կարդանք.—Կ'ըսուի թէ Բեթայի ամէնէն հին, ամէնէն մեծ ու ամէնէն ծանօթ առնը՝ Միռ է Քոթռօ, դժուարին կացութեան մէջ է, հաշիւներու խառնակութեան հետեւանքով որ բաւական մեծցած է անոր վարկին։ Յաւելի պաքադայ մըն է ասիկա և կը յուսանք թէ միջոցներ պիտի գտնուին՝ աւելի ցաւալի հետեւանքներու առաջքը առնելու համար։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.—Վառնայի մէջ Ահմէտ Պիճան Սիւլէյման Հաճի պէյ և Ընկերութիւնը իր վճարումները դադրեցուցեր է։ Կ. Պոլսոյ մեծ վաճառատուն մը 150—200,000 ֆր.ի առնելիք մը ունի այդ Ընկերութենէն։ Իգտամ այդ լուրին առթիւ կ'ըսէ թէ Ահմէտ Պիճան պէյ Պուլկարիոյ ամէնէն հարուստ ու պատուաւոր իսլամներէն մէկն է։ Սնանկութեան պատճառը այն է թէ Ահմէտ Պիճան պէյ ու ընկերները երաշխաւոր եղեր են պատուաւոր կարծուած քանի մը Պուլկարներու. նաեւ չեն կրցած գանձել շատ մը պուլկարական վաճառականներէ իրենց ունեցած առնելիքները։ Անցեալները Պուլկար մը որուն երաշխաւոր եղած էին, ատկէ օգտուելով ուրիշ վաճառատուն մը մեծաքանակ դրամ առեր ու փախեր է։ Ահմէտ Պիճան պէյ ալ՝ իբրեւ երաշխաւոր պարտաւորուեր է հատուցանել այդ գումարը։ Իգտամ ցաւով կը յայտնէ թէ Վառնայի մէջ և ուրիշ տեղեր գտնուող մրցակիցներ տեսակ տեսակ մեքենայութիւններու կը դիմէին այդ վաճառատունը սնանկացնելու համար։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.—Կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ փետրուար 12ին 19 պատահած մահերու թիւն է 288 որոնց 3ը՝ կեղծամէկ, 1ը՝ կարմրախտ, 4ը՝ թիֆոյդ, 23ը՝ շնչողական գործարաններու հիւանդութիւններէ և միւսները զանազան ախտերէ։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ սպանդանոցներուն համար երէկ ծանուցուեցաւ թէ զինուորական բարձրաստիճան սպաներ քննութիւն պիտի կատարեն։ Նորագոյն լուրի մը նայելով ոչխարները, մորթուելէ առաջ, պիտի քննուին սպանդանոցներուն ամէնէն մօտը գտնուած զօրանոցներու բժիշկներուն և անասնաբոյժերուն կողմէ։ Մորթուած ոչխարներն ալ պիտի քննուին ու կնքուին և յետոյ զօրանոցները պիտի տարուին։ Ա. և Բ. զօրաբաժիններու հրամանատարներուն ծանուցուեցաւ որ սպանդանոցներուն մէջ միայն ոչխար մորթուի։

ՊԻՂԱՑԻ կառավարիչը գրեր է ձեռնհաս պաշտօնարանին թէ Տարտանէլի մէջ յառաջիկային ողողումներուն առաջքը առնելու համար հարկ է հեղեղին հոսած ադը փոխել, վասն զի հիմակուան տեղին թումբերը և այլն աւրուած են և հեղեղը ուղղակի քաղաքին մէջէն կ'անցնի։ Ներքին գործոց Նախարարութիւնը խնդիրը մատուցած է Մեծ-Եպարքոսին՝ այդ մասին հարկ եղածը կարգադրելու համար Թնդանօթարանի վերատեսչութեան և առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան կողմէ։

ՐՈՒՄԼԻ ՀԻՍԱՐԻ մէջ անցեալ տարի այրած չէնքերուն տեղ նորէն փայտէշէն կառուցանելու մասին արտօնութիւն պիտի տրուի։

ԲԹՇԿԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ քաղաքային ճիւղին դեղագործական բաձրագոյն դասարանին ուսանողները եթէ երկու տարի քննութեանց մէջ չյաջողին, վարժարանէն պիտի չարտաքսուին, այլ ըստ օրինի նորէն քննութեան պիտի ենթարկուին։

ՄԱՐԱԾԻ գաւառին կեդրոնին մէջ իտատիէ վարժարան մը պիտի հաստատուի։

ՍԷՐԷՆԴԻ նախորդ կառավարիչ Մուսթաֆա Նէսիմի պէյ հանգստեան կոչուեցաւ 2950 դրուշ ամսաթոշակով։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ոստիկան – զինուորներու նախորդ հրամանատար վախճանեալ Ճէմալ փաշայի կնոջը հազար դրուշ ամսական յատկացուեցաւ՝ Մալիէի գանձէն։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Աւստրիոյ դեսպանը՝ առջի օրը և Պարսից դեսպանն ալ երէկ Իտալիոյ դեսպանատունը գացին և տեսակցեցան դեսպան Պ. Բոնասայի հետ։

ԻԶՄԻՐԻ մաքսատան մթերանոցները, որոնց նեղ ըլլալուն համար վաճառականները գանգատած էին, սկսած են ընդարձակուիլ։

ՎԱՆԱՑ նահանգին տուրքերու կեդրոնական քարտուղար Իսմայիլ էֆ. կ'ըսէ Իգտամ, զեղծումներ գործած է և տեղւոյն Իտարէի ժողովին հարցաքննիչ դատաւորին որոշմամբ պիտի դատուի իբրեւ յանցաւոր։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐ.— Սեվաստոպոլէն երէկ մայրաքաղաքս ժամանեցին Տաղիսթանցի վեց հարիւր իսլամ ուխտաւորներ, ասկէ Հիճազ երթալու համար։ Առոնցմէ զատ քանի մը օրէն երկու հազարի չափ ուրիշ ուխտաւորներ ալ Կ. Պոլիս պիտի ժամանեն։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Մանասթիրէն կը հեռագրեն թէ Տէպրէի մէջ երկուշաբթի օրը երկրաշարժի թեթեւ ցնցում մը զգացուեր է, բայց վտանգաւոր հետեւանք մը չէ ունեցեր։

ԽԻՍ ԿԱՐԵՒՈՐ ԼՈՒՐ ՄԸ.— Զ. զօրաբանակին (Պաղտատ) 41րդ գունդին քարտուղար Մէհիմ էֆ. երէկ Թ. Հագիգաթի խմբագրատունը ներկայանալով, յայտնեցին թէ հինցած կուրծքի հիւանդութիւնները աւելորդ ուերկրորդ ասոիճանի թոքախտները բուժող բուսական դեղ մը գտած է, զոր փորձելով մինչեւ հիմա գոհացուցիչ արդիւնք ձեռք բերեր է։ Մէհիմ էֆ. քանի մը ծանօթ անձերու անունները տուած է զոր դրամատիրեցին։

ՄԵԾ ՇՈՒԿԱՑԻՆ նորոգութեան հաշիւները քննելու համար յանձնաժողով մը կազմուեցաւ՝ առեւտրական և հանրօգուտ շինութեանց պաշտօնարանին մէջ։

Պ. ԿՈՒԱՆԻ, Կ. Պոլսոյ քարտիներու Ընկերութեան տնօրէնը, երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց։

ԵՐԷԿ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ.— Երէկ գիշերը ժամը Չին հրդեհ ծագեցաւ Գալաթայի մէջ Ցենէր Եոլը պարապ քէօշկի մը որ ամբողջովին այրեցաւ։ Այդ չէնքը կը վերաբերէր Հանրային Պարտքի վարչութեան քարտուղարներէն Սաղմի էֆ.ի։

ԴԻՒԱՆ ՄԸ.— Երէկ Պոլսոյ Պալըք Բազարի կողմը, Բալի նաւամատոյցին ծովեզերեայ ճեմարանին մօտէն քրիստոնէայի դիակ մը գտնուեցաւ։ Կ'ենթադրուի թէ կա՛մ դիպուածով ծովը ինկած և կամ անձնասպան եղած է։ Միջահասակ մարդ մըն է սպիտակախառն խարտեաշ պեխերով։ Խոհուէլի գոյն բաճկոն և սեւ բանթալոն հագած է։ Հինգ–վեց օր ծովին մէջ մնացած ըլլալը կ'երեւայ։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.— Հանրային պարտքի Վարչական Խորհուրդը կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ 1901 մարտ 1)14էն ըսկսեալ հարիւրին կէս (½%) տոկոս պիտի վճարուի Օսմ. փոխոխակալ Հանր. Պարտքի արժէթուղթերու թիւ 35 կտրոններուն։ Այս տոկոսին վճարումը պիտի ըլլայ մինչեւ 1901 օգոստոս 1)14, նոյն կտրոններուն վրայ յիշուած քաղաքներուն մէջ։ Այդ պայմանաժամէն ետքը մէյ մը Կ. Պոլսոյ մէջ պիտի վճարուի։ 6—8

Կ. Պոլիս, 9)22 փետր. 1901

* * *

ԱԶԴ.— Ոգելից ըմպելիներու վաճառման վրայ դրուած աուրքին առաջին մասնաւմարի պայմանաժամին, այն է 1317 մարտի մօտենալուն հետեւանքով Հանր. Պարտքի վարչութեան ընդհ. տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ Կ. Պոլսոյ և շրջականերուն մէջ գտնուող գինեվաճառներուն և ոգելից ըմպելիներու վաճառման կանոնագրին 14 րդ. յօդուածին համաձայն, փետրուար ամսուան մէջ պէտք է անձամբ ներկայանան Հանր. Պարտքի վարչութեան ոգելից ըմպելիներու տեսչութեան։ Կը ծանուցուի նաեւ իրենց թէ ոգելից ըմպելիներու տեսչութիւնը այսօրուընէ կը սկսի գանձել տուրքերը և յանձնել թէզքէրէները։ Ովքոր մինչեւ մարտ 1 նոյն տեսչութեան չներկայանայ, Օրէնքին խստութեանց պիտի ենթարկուի։

8—13 ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլիս, 30/13 փետրվար 1901

LE MOIS LITTERAIRE
ET PITTORESQUE
1901, Mars

Լա Միլլ տիւ շէվրիէ, նուվէլ.— Լ'օն բէր տը լա բաղրի, Սիտուան աբոլիէր.— Օ բալաթէն, սօնէ.— Լը տոլմէն, բօէզի.— Լը կոան բրի տը Ռօմ ա լ'իքզոլ տէ պօ դ'Ամ.— Տան լա Թուրմանդ, բէսի տ'իւն արկէօլ, բոման.—Տէ սիէժ է տէ ֆասն տը սասուար, էդիւտ հիմոբիսթիք.— Լէ բրբմիէր նավիկասիոն ա լա քոդ տ'Ամիրիք.—Բօզարի լեդդէբէ.— Բաժ ուալիէ.— Լ'աբսօթա տօսէսթիք.— Լ'Աքթիւալիդէ սիանթիֆիք, լէ բլանէթ.— Բրօնիք տիւ մուա։

Բաժանորդագրութիւն, օտար երկիրներու համար 14 ֆր.։ Մէկ թիւր կ'արժէ 1.50 ֆրանք։ Հասցէ՝ Բարիզ, Ռիւ Պաւառ, թիւ 5։

ՊԱԶԱՐ ՍԹԱՄՊՈՒԼ
Ա.ՊՏԻԻՐԲԱՀՄԱՆ ԹԷՎՖԻՔ ԷՖԵՆԴԻԻ
Պոլիս, Պանճի Գաբու, թիւ 51
Այս ծանօթ վաճառատան մէջ կարելի է գտնել եւրոպական լաւագոյն ապրանքներ, շալակներ, գիշերոցներ, տէքելթէ շալակներ, թաշկինակներ, գուլպաներ, ֆանէլաներ, անուշահոտութիւններ, ապակեղէնով լամբաներ, պայուսակներ և այլն, և այլն։ Բոլոր ասոնք սոնրեւակայելի բլալու սահման ածան գիներով։ Դիմեցէք ու գոհ պիտի մնաք։

Ազգային Լուրեր

Կրօնական Ժողովը երէկ գումարուեցաւ ազգային Պատրիարքարանի մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին և ներկայութեամբ Տ. Գրիգորիս արքեպիսկ. Յովհաննէսեանի։ — Ժողովը նը-կատողութեան առնելով Ներսէս եպիսկոպոս Ասլանեանի Ռոտոսթոյի առաջնորդական ընտրութեան մասին ուղղուած Գաւառ. Վարչութեան կողմէ հասած տեղեկագիրը՝ զոր Բաղ. Ժողովը հաստատած էր, ինքն ալ հաստատեց ընտրութեան օրինաւորութիւնը, և որոշեց կարելի եղածին չափ փութացնել պաշտօնաթուղթերու պատրաստութիւնը և այլ օրինական գործողութիւնները, որպէսզի Մեծ Պահոց մէջ իսկ Ներսէս եպիսկոպոս կարենայ ուղեւորիլ իր պաշտօնատեղին։ — Ս. Նախագահին յանձնուեցաւ կանչել Մարիկոնեան Տ. Աբրահամ եպիսկոպոսը և տեղեկանալ թէ ո՞ր վանքը երթալ կ'ուզէ ինք, ըստ այնմ պատ ու պատշաճը կարգադրելու համար։ —Որոշուեցաւ Ամերիկայի Հոգեւոր հովիւ Յովսէփ եպիսկոպոսէն տեղեկութիւն ուղղել Նիւ-Եորքի այժմու Հոգեւոր Հովիւ Սահակ վրդ.ի մասին, որ ժամանակաւոր Հռոմէականութենէ դարձած և առանց Պատրիարքարանի գիտութեան Ամերիկա գացած էր։ — Խաղիւղի եկեղեցւոյն համար Ս. Մինասեան պատկեր մը ներկայացուած ըլլալով, ժողովը արտօնեց անոր օծումը։ — Վերջին անգամ Հայ Եկեղեցին ընդունած և այժմ Արմաշու դպրեվանքը գտնուող Իմմանուէլ Վ. Պալեան իր ծանօթ հաշուական խնդրոյն մասին իրմէ պահանջուած բացատրութիւնները ղրկած ըլլալով, պիտի ղրկուի Պրուսայի առաջնորդ Տ. Յովհաննէս եպիսկ. Արշարունիի, հաղորդելու համար զայն տեղւոյն Հայ Հռոմէական առաջնորդ Ամմեան եպիսկոպոսի։ — Շումլայի քահանան և Թաղ. Խորհուրդը աւագերէցութեան խնդիր յարուցած ըլլալով, ժողովը որոշեց գրել թէ՝ Պատրիարքարանը միշտ Խորէն քահանան կը ճանչնայ իբր աւագերէց։ —Մարզուանու Ակիրբսիմա քէնչ.ին կարդալոյծ հռչակուելը խնդրող բաղմաստորագիր հանրագրութիւն մը հասած ըլլալով Ազգ. Պատրիարքարան, որոշուեցաւ տեղեկութիւն ուղղել Սամսոյ առաջնորդէն։ —Եդեսիոյ Խորէն եպիսկ. Մխիթարեան հեռագրաւ իր ծերութիւնն ու տկարութիւնը առարկելով, գործելու անկարողութիւնն յայտնած էր. որոշուեցաւ այս մասին բացատրութիւն ուղել իրմէ։ —Ժողովը այս որոշումներէն զատ զբաղեցաւ կարգ մը ամուսնական և եկեղեցական խնդիրներով։

—Նպաստից յանձնաժողովը երէկ գումարուեցաւ և խորհրդակցութիւններ կատարեց Ազգ. Հիւանդանոցին մէջ թոքախտին տարածուած ըլլալու խնդրին վրայ։

—Յառաջիկայ ուրբաթ օր Խառն ժողովը պիտի գումարուի նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին։

—Ս. Պատրիարքը նպաստից Յանձնաժողովին քառամսեայ հաշուետուցիչը պատրաստած, և անդամներէն ոմանց մասնակի քննութեանց յանձնուած ըլլալով, որոշուեցաւ յառաջիկայ նիստին նկատողութեան առնել զայն։

—Բաղեշէն կը գրեն մեզ.— Խաչագողերու շահատակութիւնները նոր չեն, բայց գոգցես նախապարեր այժմէութիւնը վառ պահելու համար պարբերաբար ի յայտ կու գան, իրողութիւնն ալ ուռուածները արդարացնելով։ Խաչագողը Մշեցի մըն է այս անգամ։ Առաղ գիւղացի Օհան Տ. Ղազարեան անունով անձը իր գիւղի եկեղեցւոյ սպասներն ու զգեստները կը յաջողի գողնալ՝ թէ ինչպէս և ի՞նչ միջոցներով, մանրամասնութիւնները կը պակսին։ Հոս բերելով 250 ղրշ.ի կը ծախէ եկեղեցւոյ մը թաղական աղային։ Խնդիրը տեղեկագրուած ըլլալով Ազգ. Առաջնորդարանին, կը լսենք թէ Հայր Զիլինկիրեան հետամուտ եղած և գողոններուն ո՛ւր գտնուիլը ստուգած է։ Վստահ ենք թէ եկեղեցական իրը ձեռք պիտի բերուին և ըստ օրինաց արժանի պատիժ պիտի յանձնուին այդ գիւղին ու եկեղեցւոյն, որոնք անշուշտ տոհմային և կրօնական երկիւղած զգացումներով և գուրգուրանօք կը վերաբերուին առ այնս և գողոններու վերադարձին կը սպասեն անձկանօք։»

Հեռագիր Այսօրուան

(Աժանս տը Քոնսթանթինոբլը)

ԱԻՍՏՐԻԱ

ՎԻԵՆՆԱ, 5 մարտ.— Եբեսփ. Ժողովին նիստը սկսած ատեն արմատական Զեհերը հարցումներ ուղղեցին ատենապետին որ հրաւիրեց զանոնք համառօտել իրենց ճառերը։ Արմատական Զեհ Պ. Ցրէսլ պատուեց ատենապետին սեղանին վրայ դտնուած թուղթերը։ Երկու Գերմաններ ծեծեցին Պ. Ցրէսլը։ Ատոր վրայ կռիւ մը ծագեցաւ արմատական Զեհերուն և Գերմաններու միջև։ Երիտասարդ Զեհերը ընդդիմացան արմատական Զեհերուն, որով բոլոր երեսփոխանները ծափահարեցին այդ ընթացքը։ Ժողովին նիստը հարկ եղաւ դադրեցնել։ Նիստը վերսկսելէն ետքը Պ. Ցրէսլ ի կարգ հրաւիրուեցաւ։ Մրջդէլը փակուած է։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՊԵՐԼԻՆ.— Երեսփ. Ժողովին մէջ արտաքին գործոց նախարար Փոն Պիւլով կոմսը, գանգատ հարցումներու պատասխանելով, յայտարարեց թէ Վիլհէլմ կայսեր Անգլիա կատարած ուղեւորութիւնը քաղաքական հանգամանք չունէր։ Գերմանիա և Անգլիա, յարեց Փոն Պիւլով կոմսը, դրացիական լաւ յարաբերութիւններ ունենալէ ետ չեն կրնար կենալ։ Բնաւ առնչութիւն չկայ կայսեր Անգլիա այցելելուն և Բրիւկէր նախագահը Պերլինի մէջ ընդունիլ չուզելուն միջեւ։ Լորտ Ռոզբերիի պատուանշան տրուիլը քաղաքական կարեւորութիւն մը չունի։ Անհրաժեշտ է բարեկամական յարաբերութիւններ տածել Ռուսիոյ հետ, բայց Գերմանիա նոյնչափ պէտք չունի օտարին, որքան օտարը պէտք չունի Գերմանիոյ։

ՍՊԱՆԻԱ

ՄԱՏՐԻՏ.—Պ. Սակասթա ընդունեց նոր դահլիճը կազմելու պաշտօնը և հաւանօրէն վաղը խնամակալ-թագուհիին մատուցանէ նորակազմ նախարարութեան ցուցակը։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

ՈՒԱՇԻՆԿԹՐԷՆ.—Մ. Նահանգաց նախագահ Պ. Մաք Քինլի վերահաստատեց նախարարները իրենց պաշտօնին մէջ։

(Աժանս Նասիոնալ)

ՄԵՆԱՄԱՐՏ ՄԸ

ԲԱՐԻԶ, 5 մարտ.—Պ.Պ. Պլեֆիէ և Տէրուլէդի վկաներուն բանակցութիւնը այսօր կատարուեցաւ, բայց համաձայնութիւն չգոյանալով որոշում մը չտրուեցաւ։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ

ՈՒԱՇԻՆԿԹՐԷՆ.— Այսօր կատարուեցաւ Պ. Մաք Քինլիի երկրորդ նախագահութեան հաստատման արարողութիւնը՝ շատ վայլուն կերպով։ Թէեւ բոլոր նախարարները հրաժարած էին, բայց Պ. Մաք Քինլի անոնց ամէնքն ալ վերահաստատեց իրենց պաշտօններուն մէջ։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՊԵՐԼԻՆ.— Երեսփ. Ժողովին մէջ արտաքին գործոց նախարար Փոն Պիւլով կոմսը, հարցումի մը պատասխանելով, յայտարարեց թէ Վիլհէլմ կայսեր Անգլիա կատարած ուղեւորութիւնը հարաւային Ափրիկէի պատերազմին հետ առնչութիւն չունի։

ԱՆԳԼԻԱ

ԼՈՆՏՈՆ.— Լորտերու Ժողովին մէջ այսօր սկսաւ կարեւոր վիճաբանութիւն մը՝ անգլիական բանակին վերակազմութեան ծրագրին վրայ։

—Անգլիոյ թագաւորը ու թագուհին մօտերս Ֆորէնհակ պիտի երթան։

ԹՐԱՆՍՎԱԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.— Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Տէվէթ զօրավարը դէպի հիւսիսային արեւմուտք կը քալէ և կը ըսպառնայ Բիմպլիսի։

—Բրէթորիայէն առնուած մանաւոր հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պոթա զօրավարը Լորտ Քիչնէրէն զինադուլ խնդրած է՝ իր անձնատուութեան մասին պատրաստութիւն տեսնելու համար։ Պոթա զօրավարը Բրիւկէր նախագահին հրահանգին կը սպասէ։

ՉԻՆՈՒ ԴԵՊԻԷԸ

ՇԱՆԿԱՑ.—Լի-Հունկ-Չանկ գարձեալ ծանրաբէռ հիւանդ է։ Հաշտութեան բանակցութիւնները նորէն դադրեցան։

ՄԵԾ ԱՌԻԹ
1901 Մարտ 4.ին սկսեալ
ՄԵԾ ՅՈՒՍԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՇԱՊԻԿՆԵՐՈՒ
ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ
ՇԸՄԻԶԸՐԻ ԻՒՆԻՎԷՐՍԷԼ
399 Բերա, Մեծ Փողոց, 399

Ընթացիկ գին

Գուլնաւոր, ծալքով, Փանթէղի	24	Ղ.
Ճերմակ կտաւ, կարանթի	20	»
» » »	25	»
» » » ծալքով	29	»
Երկար գիշերահագուստներ, ռուսական ասեղնագործութեամբ, գոյները կարանթի	24	»
Բէյլաքի ապրանքներ		
Շապիկ Ֆրանսական առաջնակարգ բարակ կտաւէ, 54 դրուշ արժէքով, առանց օձիքի և թեղանիքի	30	Ղ.
Առանց օձիքի և թեղանիքով	32	»
Ծալքով	31	»

Վաճառումները բոլորովին կանխիկ են
1—4

ԲԱԶԷ

Հայ վաճառատուն պատրաստ եւ չափաւոր գրոյց գգեստներու

Մահմուտ Փաշա, Ապուս Հն. խան, թ. 5-6

Եղանակիս յարմար ֆրանսական եւ անգլիական զուտ բուրդ նորաձեւ յուխտաներէ պատրաստած է 10,000 ժեռք հագուստ հին գիներով, այժմեան յաւելեալ գիներէն 40% ածան։

ԲԱԶԷՆ { Միակ վաճառատունն է որ Եւրոպայի գործարաններէն ուղղակի կը ստանայ իր կերպասները։

ԲԱԶԷՆ { Այն վաճառատունն է որ իր յանձնառուները անոնցի կը գործադրէ։

ԲԱԶԷՆ { Իր ծախած զգեստներու նորոգութիւնը ձրի կը կատարէ։

ԲԱԶԷՆ { Վերջապէս այնքան ածան կը ծախէ որ իր մագիլներուն մէջ ամէն մրցում կընայ խեղդել։

ԲԱԶԷի թուրքերէն անունը ՇԱՀԻՆ է, զգուշանայ այս անուան կեղծերէն։

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՍԱՄԱՆԱԲՈՅԼ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4.րդ երեսը
Գոլոյ կողմը մանանաքիւղ չունինք

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԵՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	25	20
Ամէնէն բարձր գին	»	25	24
Ամէնէն վար գին	»	25	18½
Ռումելի երկթ. զոց.	Ֆր.	112	50
Ամէնէն բարձր գին	»	113	—
Ամէնէն վար գին	»	112	50

ԲԱՑՈՒՄ 21 Փետր.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ֆ. Ֆ.	25	19
Ռումելի երկաթուղի	Ֆր.	112	25
Օսմանիէ		—	—
Դէպի		14	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քէռէսի Ժէնէրալ ՕթթՅ.		1	06
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալէօռ.		0	13
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	02
Թղամուէլ բաժնեթ.		0	25
» Թուքանա		191	—
» պարատ.		460	—
Թարափ Թ. Գալաթ		459	—
Թրամվայ		81	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	27½
» » » չէք	»	110	27½
Բարիզ » »	Ֆր.	93	92
» » » չէք	»	93	76
Գէրլին ամսական չէք	Մարք	18	52
Վիէննա չէք	Ֆլոր.	91	75

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	28
Անգլիական սովրէն	»	110	07
Բօլ Խմէէրլայ	»	91	—
Քրիմիթ	»	51	08
Մէջիտիէ արծաթ	»	108	06
Մէջիտիէ	»	98	—
Բուլլի Ղղիպտոս	Օ. Ո.	3	60

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԵՆ

ԲԱՐԻԶ, 5 Մարտ

Ֆրանս. Ռենթ 3%		102	22
» » 3½%		102	80
Գերմ

ՍԻՐՈ ՏԸ ՌԷՖՈՐ ԻՕՏԷ

ՀԱՄԻՄՈ ԵՒ ԸՆԿ.

SIROP de RAIFORT IODÉ

Բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած՝ Սիրո Անթիսքոբութիքի և Մօռիս ձկան իւղին տեղ՝ աւշականութեան, տժգոյն ու տկարակազմ տղայոց մարմնի զարգացումն դէմ. ինչպէս նաև վիզի գնտիկները հալեցնելու և սրտոցաւոր բանալու համար։

Փարիզ, 8. Վիվիէն փողոց և բոլոր դեղարանաց մէջ A.

Օ ՏԸ ՔՕԼՕՆԸ 20ՐԴ ԴԱՐՈՒ ՍՊԻԵԼԱՆ

Ճշմարտապէս չահեկան է ներբողը ընել այն օ տը թուալէքին, որ Ձեր քմահաճոյքին, գնահատումին, դրամական կարողութեան համեմատ՝ կրնաք չիշը 16 ֆրանքնոցէն սկսեալ մինչեւ չիշը 5 դրուշնոցի տեսակը գործածել։ Արդ, այն մարդը որ առողջութեան, դեղեցկութեան ու մաքրութեան հոգ կը տանի, պէտք է լուրջ ուշադրութիւն մը դարձնէ այն առարկային, որ իր առօրեայ արդուզարդին կը ծառայէ, մինչեւ իսկ հոգածու գտնուելու է այն ջուրին համար, որով դէմքը ու ձեռքերը կը լուայ։ Հետեւաբար պէտք է մեծ հոգ տանիլ արդուզարդի համար գործածուած այն ալքոլային արտադրութեանց նկատմամբ, որոնք եթէ խնամով պատրաստուած չըլլան, մորթը կը մաշեցնեն։ Օ տը Քոլօնները այդ դասակարգին մէջ կը գտնուի։ Անոր 98 0/0 զուտ և պարզ ամենապէշ տեսակ ալքոլներով պատրաստուած է, որ մորթին կը վնասէ անդարմանելի կերպով։ Այս Օ տը Քոլօնները ոչ միայն անվնաս է, այլ և այնքան անվիճելի փափկութիւն մը կուտայ մորթին և զայն երկար տարի հատուկտ կը պահէ որ ամէն մարդ պիտի ստիպուի միայն արդուզարդի ջուրերը և անուշահոտութիւնները թողուլ և այս Օ տը Քոլօնները միայն գործածել որ հրաշալի մը է իր տեսակին մէջ։

Կը ծախուի, Բ. բա, Պօն Մարշէի, Բիլլանքուրի և Պոլիս Սուլթան Համամ Ա. մէջ Ֆաբրիքի վաճառատան մէջ։

705 4—12

BAIN ANTIRHUMATISMAL

ՌԻՒՄԱԹԻԶՄԻ ԴԱՐՄԱՆԸ

Զ-փաղաղութիւն չէ, ուշադրութեամբ կարդացէք։

Այլ եւս պիտի չգանգատիք ոչ ռիւմաթիզմէ (յօդացաւ) ոչ ծունկի, բազուկներու, թիկունքի ևլն. հովերէ, ցաւերէ ու խիժերէ։ Բժշկական աշխարհին քաջածանօթ Տոքթէօռ Լամօ, այս կարգի հիւանդութիւնները բուժելու համար հնարեց ՀԱԿԱՌԻՒՄԱԹԻԶՄԱՑԻՆ և արիւն շինող՝ ՊԱՆԵՈԻ ԴԵՂ ՍԸ որ տվնէն սաստիկ ռիւմաթիզմը կարճ ժամանակի մէջ, հիմնապէս կը բուժէ, ԱՌԱՆՑ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ՎՆԱՍԵԼՈՒ։

Ռիւմաթիզմի ամէնէն սաստիկ ցաւերը, առաջին պանեսիով դադարեցուն կը հանդարտին։ Ամէնէն յամառ, հինցած և անբուժելի ռիւմաթիզմները որք ներմուկներու լդանքով չեն բժշկուած, Տոքթ. Լամոի դեղով հրնապէս և ապահովապէս կը բժշկուին, ընդամէնը վեցն տասներկու պանեսի ընելով, հիւանդութեան տեսակին համեմատ։

Տոքթ. Լամոի հակառիւմաթիզմային եւ արիւն շինող՝ պանեսի դեղը,—որով երկու օրը անգամ մը պէտք է պանեսը ընել—ռիւմաթիզմի ամէն տեսակէն զատ, կատարեալ յաջողութեամբ կը բժշկէ նաեւ ՍԻԱՖԻՐ ըսուած կողի և ազդրի խիժն ու ցաւերը. և մինչեւ հիմա անբուժելի կարծուած ԿԱՊՈՒԱՆԸ, ԱՒԱԶԱԽՏԸ (գում խասիալը) և ամէն տեսակ ջղային հիւանդութիւնները։

Տոքթ. Լամի պանեսն, նեսրէն առնուած դեղերուն վրայ սա առաւելութիւնն ունի որ դուրսէն գործածուելով, ստամոքսը չյոգնեցներ, առողջութեան չի վնասեր. կազմուածքը կը զօրացնէ և հիւանդութեան ամէնէն սաստիկ չրջանին մէջ ու հարբուխի ժամանակ ալ կը գործածուի։ Ապաքինողներն ու պրոնչիթի ենթարկուողներ այս պանեսին շնորհիւ կը վերստանան իրենց ոյժն ու առողջութիւնը։ Այս դեղը օգտաւ մըն է որ մարդին ծախիքները բանալով դիւրութիւն կու տայ մաքուր օդին ներմուծման։ Ամիսը մէկ պանեսս ընելով դերծ կը մնայ մարդ ռիւմաթիզմէ։ Ռիւմաթիզմի ամէնէն ուժգին դեղն այս է, որովհետեւ ճշմարտապէս կը բուժէ հիւանդութիւնը։ Կը ծախուի մեծ դեղարաններու և դեղի վաճառատուններու մէջ։ 652 14—30

ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿՕՇԻԿԻ

ՊՕՂՈՍ ՄԻՆԱՍԵԱՆ

Որ 16 տարիէ ի վեր Զալաթիոյ և Բերայի պատրաստ կօշիկի վաճառատանց իր սեպհական գործարանէն կը հայթայթէր եւրոպական նիւթերով պատրաստուած ամէն տեսակ կօշիկ արանց, կանանց և տղայոց, այս տարեմ բացած է ի Զալաթիա ԿՕՇԻԿԻ ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ մը, ուր նաև միշտ պատրաստ կը գտնուի ֆրանսական և անգլիական գործարաններէ բերուած ամէն տեսակ կօշիկ և լաստիկ կօշիկներ, Բօ-տը-Սիւէտ լուստրին, վիտելա, կլասէ, այծի մորթ, քարամանտալ, և մեռաքս, նաև զուտ քրանէ ամէն տեսակ, ամէն դոյն, կտորով և պարզ կիսակօշիկներ։ Ճշմարիտ կտորով և քսամով։ Ցանձնարարութիւնք կը կատարուին նաև չափու վրայ։ 592

Բարեձեւութիւն, տոկունութիւն եւ անմրձելի ամանութիւն

(Քարտէզ զրաւիչի դիմաց թիւ 15)

Իր անարատութեան պատճառաւ

ՇԱԲՕԹՕ

բէբէթօնը միակն է որ կը գործածուի Պ. Բաթէօռի, Պելլինի, Վիէննայի և Բեռլինի աշխատանոցներուն և Ֆրանսայի ծովային նախարարութեան կողմէ։

ԱԶԴՈՒՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՐԱԳ ՆԵՐԴՈՐՄՈՒՄ

ՇԱԲՕԹՕԻ ԳԻՆԻ

ԲԷԲԷՐԻՆԵԱՆ ԲԷԲԹՕՆԻ

VIN CHAPOTEAUT

Բէբթօնն, որ իրր ամենայաւ սնունդ ծանօթ է, կովի մսին մարսողութեան արդիւնքն է՝ բէբսինի և կամ նոյն իսկ ստամոքսին միջոցաւ։ Այդ կերպով կը սնուցանեն հիւանդները, նոր ապաքինածները, ինչպէս նաև այն անձերն, որք ունին հիւծուէ առաջ եկած անարիւնութիւն, սնունդներէ նողկանք, տենդ, չաքարախտ, թոքախտ, թանչք, ուռեցք, քանսէր. ստամոքսի ու լեարդի հիւանդութիւն՝ տաք երկիրներ բնակիլ յառաջ եկած։

ՇԱԲՕԹՕ, 8, Վիվիէն փողոց, Փարիզ, և բոլոր դեղարանաց մէջ։ A.

NEVRALGIES Անգար, Ստամոքսի կծկում, Անարիւնութիւն և բոլոր ջղային հիւանդութիւնները մէկ ժամուան մէջ կը բուժուին շնորհիւ Տոքթէօր CRONIERի ՀԱԿԱՆԱՑՂԱՑԱՒԱՐՈՒՆ ԴԵՂԱՏԱՏՈՒՆԵՐՈՒՆ

Տուփը 3 ֆրանք, Ճամբու ծախք չառնուիր Paris, դեղարան Robriquet, Monnaie փողոց թիւ 23։ Կը ծախուի նաև բոլոր դեղարաններու մէջ։

EMULSION SCOTT

ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նշանը

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է

ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ

ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Ամենէն ախորժահամ ձկան իւղն է «իրոֆոսֆիթ» տը չ է տը սուտ ի հետ խառնուած։ Տղայք հանոյքով կ'ուզեն ճաշակել զայն։ Բնաւ ուրիշ դեղ մը ասոր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻԻԴԱԽՏԸ, ԽՈՑԸԼԸ (ոլրաեա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՐՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱԲՐՈՒԽՔ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործարանը՝ ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԼ 531

ՊԷՐԼԻՆԻ ՎԻՔԹՈՐԻԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Արքայական հրամանագրով տրատուած 1853 տարի. 26ին կառավարութեան հսկողութեան տակ

Պէրլինի Վիքթորիան Դրամանոյ ամէնէն հզօր Ընկերութիւնն է

Ապահովագր. դրամ Ֆր. 967,321,496
Պահեստի դրամ Ֆր. 270,096,743

ՊԷՐԼԻՆ ՎԻՔԹՈՐԻԱՆ ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օժիտ, արկած, ցկտանս թոշակ, ևլն.

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

ժողովրդական ապահովագրութեան կեանքի վրայ. առանց բժշկական փնտռտիքի

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը, կամ տղոց ու օրիորդաց համար օժիտ մը, լարթիական փոքր վճարումներով։—(մենոյն պայմանները կատարուր ապահովագրութեան համար)։

Ապահովագրութիւն տոգենաւի, երկաթուղիի, թիւնելի ևլն. արկածներու դէմ, ամբողջ կեանքին համար, չարթիական փոքր վճարումով մը, սկսեալ մէկ ԵՐԱՆԳԻ, և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (52 շաբաթ, այսինքն 52 ֆրանք), այս պէսով ամբողջ կեանքին համար ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆ.՝ մահուան պարագային, 15,000 ֆր.՝ աղկածէն առաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։

Ընկերութեան Դրամատուն.—ՍՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆԵՌ Ընդհ. Գործակալ,—ԵՄԻԼ ՎՕԿԼ

Ղալաթիա, Օսմ. Պանքային դէմը, Ինայէթ Խան, թիւ 7, 8, 9։

Լ. Ա. ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ՆՆԵՌ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

Ամենահին Միջազգային Ընկ.ն Կենաց վրայ ապահովագրութեան

Ցուցակագրութիւն 1853

Բարիզ 1 և 3 Լը Բիլիթէ փողոց (Գուվաս տէ ղ'Իդալիէնի անկիւնը)։

Զուտ փոխադարձ չահերը կը պատկանին Ընկ. ԱՄԲՈՂՋ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒՆ։

1900 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է Մէկ Միլիառ 225 Միլիոն ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կը բանի՝ 5,503,000,000ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 545 միլիոն։

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ընդհանուր ապահովագրեալ (բոլոր) ունեցի շատ առանձնաշնորհումներ և առաւելութիւններ կընծայի ապահովագրելոց քան ուրիշ ընկերութեանց պայմանագրերը։ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ ապահովագրին առարկելի չէ բնաւ, և յանձնած թուականէն սկսեալ կերաշխաւորէ արտհամար. բնակութեան և ճամբորդութեան յարգելից բոլոր վնասներէն և մահուան ամէն պարագաներու. առանց բացառութեան, նոյն իսկ պատերազմի պահուն։ Ապահովագրին իրաւունք կու տայ ապրուելի փոխառութիւններ ընել, որոնց գումարը նշանակուած կըլլայ կանխաւ Ապահովագրութեան մուրհակին մէջ։ տարիին տարեվերջէն սկսեալ, ապահովագրուողին համար իրաւունք անկում չկայ։ Ընդհանուր ապահովագրերը կվճարուի ի դէպ մահու ապահովագրեալ անձին ըրած բոլոր մասնաձանձրներով, ինչպէս նաև ապահովագրեալ դրամագլխով և հարեւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոսով։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ.

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիոյ
Ն. Ն. ՀՈՒՍԻՆ, ՍԻ ԸՆԿ.
ՔՆԷԻՉ-Գալաթիրքայ
Ա. ՉՈՒՆԱՆԵԱՆ

192 Վայրատ փողոց Վիքթորիս խան Զալաթիա

ՆՈՐ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԼԱՌՈՒՍ

Ամէնէն կատարեալը, ամէնէն նորը, լաւագոյնը, եւ բոլոր Ֆրանսական հանրագիտարաններուն ամէնէն լաւ պատկերազարդուածը։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը որ Ֆրանսայի մէջ խիստ մեծ յաջողութիւն մը ունեցած է, նպատակ ունի գոհացում տալ այն անձերուն որոնք կը փափաքին ունենալ փոքր թուով հատորներով, լուրջ կատարեալ և իրականաբար նոր հանրագիտակ բառարան մը։ Ակնաւոր գրագէտներէ և գիտուններէ շարադրուած, նկատի առած է գիտութեանց և հմտութեան ամէնէն վերջին հիմերը, մարդկային գիտութեանց ամէն ճիւղերուն մէջ։ Միանգամայն կը պարունակէ բազմաթիւ պատկերներ ամենամեծ խնամքով պատրաստուած (նշանաւոր անձերու, արուեստի և հոյակապ շինուածներու, տարազներու և թիթեռու, երկրաչափական պատկերներու, կենդանիներու և տունկերու, սեւ և գունաւոր տշխարհագրական քարտէսներ)։

Նոր պատկերազարդ Լառուսը 16 երեսնոց, իւրաքանչիւրը 50 սանթիմի տեսարներով կը հրատարակուի, և 1897 Ապրիլ 1էն ի վեր շաբթէ շաբաթ լոյս կը տեսնէ։ Առ Նուազն 400 տեսար պիտի ըլլայ, որոնք 7 հատոր պիտի կազմեն. բաժանորդները կրնան, եթէ նախամեծար համարին, գործը ընդունիլ 10 տեսարէ բաղկացեալ անկազմ սեռիներով, անկազմ կամ կազմուած հատորներով, իրենց հրատարակութենէն վերջ։ Առաջին երեք հատորները արդէն ծախու են։

Պայմանաւոր բաժանորդագրին նեռեւեալն է. { 190 ֆրանք առանձին տեսարներով կամ սեռիներով եւ կամ 9ոթակազմ հատորը
225 ֆրանք կազմուած հատորով, (demi-chagrin), կարմիր, սեւ կամ կանանչ։

Վճարումը կ'ըլլայ (Բարիզի վրայ մանցեանցերով) չորս անգամէն, իւրաքանչիւրը հաւասար, այսինքն վեց ամիսը անդամ մը, պայմանաւ որ առաջին վճարումը ըլլայ ստորագրուած օրը։

Պայմանաւոր բաժանորդագրութեան գրասենեակ, ստորագրուողը դերծ կը մնայ ապագայ գիներ բարձրացումներէ։ Նոյն իսկ եթէ աւելի գրակներ ալ հրատարակուելու ըլլան։ 587

ԳՐԱՏՈՒՆ ԼԱՌՈՒՍ, Բարիզ. Մօնբառնաս փողոց, թիւ 17։ Ենդրոդին 16 երեսնոց գրակ մը՝ իրր նմոյշ պիտի դրկուի ձրիաբար։

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ. Ե. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Ցանցի զարեջրատան վրայի յարկը, ճիշդ Զբպուրճեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատարբեր ցաւերը մէկ անգամէն կը լուծեն. ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Ներսհանում եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր և գիմացկուն արհեստական ատամներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն ըստ տարիքի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն ներդրեալ։

Բերանի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաև թմրեցուցիչ գազերու և ամենահարմարագործեալ ազդանշանները բոլոր գործարանքներ։

Ց. Գ. Ձեռնարները կիրակի օրերն ալ (միայն կէս օր) ինչպէս նաև ամէն որ (միայն կէս գիշեր) հիւանդ կընդունին։

Մանօր —Վարս. կոմս մասնանկա ՀՈՒՆԻՆ !! 197

ՍԻԴ. ԿԷՐ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ

Ժ. ՆԱՑՏԼԻՆԿԷՐ

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատեայ տոկունութեամբ այն քան գնահատուած են որ ալիսարիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 400է տուկի պատուոյ գիրայական և չքաղդամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։

Արեւելքի մէջ Սինկէրի մեքենաներուն միակ ներկայացուցիչն է Մ. Ժ. Նացլինկէր, որ բոլանդակ Թուրքիոյ մէջ մասնաճիւղեր հաստատած է։

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝ ԲԵՐԱ, Շէնտակ ճամբայ, Դալաթա Սէրայի դիմաց։

ՂԱԼԱԹԱ Սինկէր Խան, Թիւնէլին առաջ. Թրամվայի կայարանին դիմաց.

ՍՏԱՄԲՈՒԼ Սուլթան Համամ Թիւ 2. Սուլթան Պայազիտ Թրամվէյի Սթասիոնին դիմաց Թիւ 13։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՈՆ

ԶՈՒԳԱՐԱՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒՆԵՆԱՒՈՒ

(Ինգլիզ Հալի, Ի. Պոլսոյ և Օսմանլի

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Ադանա	1069	Գօմշ	1497	Ֆօզ	1011	Մարմարա	724	Ռօզգրիթ	138
Այէրթօ	3807	Գոնկա	2906	Գրօտնօ	1695	Մարէնկա	3278	Սարգիս	1113
Անէլլօ	1541	Գորլու	895	Հիրօ	775	Մարդէլլա	3709	Ֆիրիս	1735
Արիօզօ	2377	Դիւզ	4311	Հիւսուլիս	1531	Միրգաս	3557	Սիլիֆ	1123
Գասանիս	1822	Եօսկինս	937	Հինեաս	2730	Միս	1057	Սրէբ	1200
Գօրգանիս	1264	Եւրոպա	2383	Հորդանէ	3500	Մօնդէռեդլու	1725	Փասաս	1823
Գրազօ	1078	Զարթ	1712	Հէսմէնէ	525	Մուսթիս	2419	Բ. Սէլլեան	1546
Գրիւնօ	841	Զինոմս	504	Նակս	2354	Նէրթ	1653	Քօրթ	3337
Դիզֆալ	4431	Իալտ	2484	Խանսնս	5540	Օէրթ	4100	Քօլէա	1470
Գէյրս	1671	Լիսաբոնա	1520	Պիլնս	1020	Պնիարթս	4026	Քորքիա	487
Դուլբաս	1337	Լրգազ	1841	Բիլնս	1033	Զրլանս	1595	Ուլգարիս	2629
Գոմէշ	1244	Ֆիրս	954	Բօլնինս	2307	Բալէրմս	1627	Վանտրս	1914
Գազա	1094	Ֆինիոնա	1828	Բօլնս	1700	Բօլս	519	Վլոս	1289
Զիրգս	3729	Ֆրամինկս	849	Լէս	1058	Բիսլիս	3339	Վլոնիաբնս	2296
Միսէրս	1834	Ֆրանկֆուրտ	4532	Լէբանոս	3375	Ընկնս	1868	Տէս	1850
Գլիս	2697	Կարլիէ	3080	Լիվորնս	1843	Բոլս	1613	Զէրս	1203
Գուլբաս	4235	Հիգանս	1243	Լորէնցս	3191	Բոսէս	1789		

Եհսս չոգենաւը, նաւապետ Թէնշնիլ, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած, պարպած և Օռնաս ուղեւորած է։

Բլարս չոգենաւը, նաւապետ Պէրբարը ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս կը սպասուի մայիս 13ին։

Ալեքսս չոգենաւը, նաւապետ Ուլնկ, ընդհանուր վաճառքով Հալէն պիտի մեկնի մայիս 10ին ուղղակի Պոլիս գալու և յետոյ Նովորոսիսկ և Օտեսա երթալու համար։

Բասիլիս չոգենաւը, նաւապետ Կրէչամ, ընդհանուր վաճառքով Նիւ Եորքէն մեկնած է փետրուար 23ին ուղղակի Պոլիս գալու և յետոյ Նովորոսիսկ երթալու համար։

Քոլինսս և Քօնկս չոգենաւերը այժմ կը բեռնաւորին ընդհանուր վաճառքով ի Նիւ Եորք ուղղակի Պոլսոյ և Սեւ Ծովու համար։

Դիմել առ. գրասենեակս Ֆ. Հիլջ ԷՆԴ ԲՐՈՋ

Թիւ. 22—24. Քիւրեցի Մեկնի խան. Գալաթիա 377

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ

Կ. ՊՈԼՍԷՆ

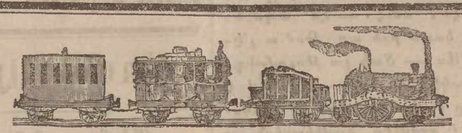

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

ՓԻԻԶԻԻՓ ԶԷՔՄԷՃԷ

1900 Նոյեմբեր 1էն սկսեալ մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՓԻԻԶԻԻՓ-ԶԷՔՄԷՃԷ

Թիւ Կանգառներ	8	10	62	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48
	Առաւօտէն մինչեւ կէս օր								Մեկնումը								Կէս օրէն մինչեւ իրիկուն					
Կ. Պոլիս	6 45	7 19	7 33	8 14	8 53	9 20	10 10	10 33	11 09.12		1 —	1 37	2 04	2 59	3 27	4 15	4 41	4 58	5 25	5 52	6 19	6 46
Գում-Գարու	6 55	7 29	7 54	8 29	9 03	9 29	0 20	10 48	11 19	12 10	1 10	1 47	2 13	3 09	3 37	4 26	4 51	5 08	5 35	6 02	6 29	6 56
Եէնի-Գարու	6 59	7 33	— —	8 33	9 07	9 33	10 24	10 52	11 23	12 14	1 14	1 51	2 17	3 13	3 41	4 30	— —	5 12	5 39	6 06	6 33	7 —
Սամանիա	7 05	7 39	— —	8 39	9 12	9 38	19 29	10 57	11 28	12 19	1 19	1 56	2 22	3 18	3 46	4 35	— —	5 17	5 44	6 11	6 38	7 05
Եէտի-Գուլէ	7 11	7 46	8 13	8 46	9 17	9 44	10 34	11 —	11 33	12 23	1 24	1 59	2 27	3 23	3 50	4 40	— —	5 22	5 49	6 16	6 42	7 10
Մարմարա	7 26	7 59	8 34	9 01	9 30	9 56	10 47		11 45	12 33	1 36		2 39	3 33	4 05	4 53	5 09	5 35	6 02	6 28	6 54	7 22
Այ-Սոֆիանոս	7 36		8 50	9 11		10 07			11 57		1 48		2 49		4 15		5 19		6 12	6 39	7 04	7 32
Փիւշիւք-Զէքմէճէ			9 —			10 15			12 05		1 56									6 47		

ՓԻԻԶԻԻՓ-ԶԷՔՄԷՃԷՆ Կ. ՊՈԼՍ

Թիւ Կանգառներ	9	11	13	15	17	19	21	23	25	37	39	31	33	35	37	39	41	43	45	47	49	51	61
	Առաւօտէն մինչեւ կէս օր									Մեկնումը					Կէս օրէն մինչեւ իրիկուն								
Փիւշիւք-Զէքմէճէ			7 04							10 28			12 19		2 14								6 47
Այ-Սոֆիանոս	6 15	6 46	7 15	7 52		8 24		9 42		10 39			2 31		2 5		3 22		4 55		5 47	6 18	7 04
Մարմարա	6 27	6 58	7 27	8 04		8 36	9 —	9 54	10 17	10 51		11 43	12 42	1 44	2 37		3 34	4 03	5 07	5 35	5 59	6 30	7 21
Եէտի-Գուլէ	6 39	7 13	7 42		8 17	8 48	9 15	10 05	10 32	11 03	11 31	11 55	12 54	1 59	2 54	3 22	3 49	4 15	5 20	5 47	6 14	6 41	7 44
Սամանիա	6 43	7 17	7 46		8 21	8 51	9 18	10 08	10 36	11 07	11 35	11 59	12 58	2 02	2 57	3 25	3 52	4 18	5 23	5 50	6 17	6 44	— —
Եէնի-Գարու	6 48	7 22	7 51		8 26	8 56	9 23	10 13	10 41	11 12	11 40	12 04	1 03	2 07	3 02	3 30	3 57	4 23	5 28	5 55	6 2	6 49	— —
Գում-Գարու	6 53	7 27	7 56	8 22	8 31	9 01	9 28	10 18	10 46	11 17	11 45	12 08	1 08	2 12	3 07	3 35	4 05	4 28	5 33	6 —	6 27	6 54	7 58
Կ. Պոլիս	7 01	7 35	8 04	8 30	8 39	9 09	9 36	10 26	10 54	11 23	11 53	12 16	1 16	2 20	3 15	3 43	4 09	4 36	5 41	6 08	6 33	7 02	8 07

ԳԻՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՏԻՆ

Մէտ ոգիոգ նէյոս ունիտ կը բռնի Լիվերպուլ և Ամերիկա

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5558
Սաքսոնիա	18900	Քանատանիա	4841
Լուբանիա	12952	Վէրլա	3229
Քամբանիա	12950	Բալտա	2945
Մուլթանիա	8345	Թիրիա	2936
Ումբրիա	8128	Սիբրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Ֆամարիա	2558
Սերվիա	7392	Ալբրա	2181
Ուլտոնիա	7269	Շերպուրգ	1614

Դիմել առ. ՇՈԼԻ և ՍԻՆԷՐ

Joly et Seager

Մէյտանէթիի խան. Թիւ 6, 7, 8, Գալաթա Գալաթա Մուրճանա փողոց։ 255

ՄԱՍ

ՍԻԳԱՆԱՍԱՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Սիկարէթ, Գոլոֆ, Մէլիկեանի

ԵՒ Մեծ Մոմի ՄԷՆ Ֆոնոս ջրիներ

Անուանք	Թանոյ	Անուանք	Թանոյ
Բամբոնա	3000	Թիրա	1500
Գոնոս	1000	Նէրէիս	2400
Գիլլոս	2000	Գեորգոս	1250
Գեորգոս	3000	Բէրա	1250
Դարա	3000	Գէրէնա	2000
Ամանդ	4000	Գեորգոս	1500
Գարանդ	1500	Ժանլիս	1500

Նոյնն առ. Ֆ. Վ. ՎԻՔՕՐ և ԸՆԿ

Ուսկիզար խան

ՏԻՄՈ ՄԱՍ և ԸՆԿ

194 Մեծ Մոմի Լիմոն

Էրեանեան ՋԱՐԵՀ ԵՈՒՍՔՈՒԵԱՆ